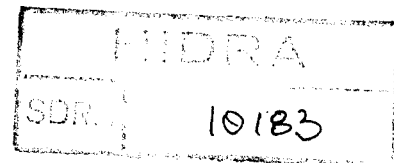

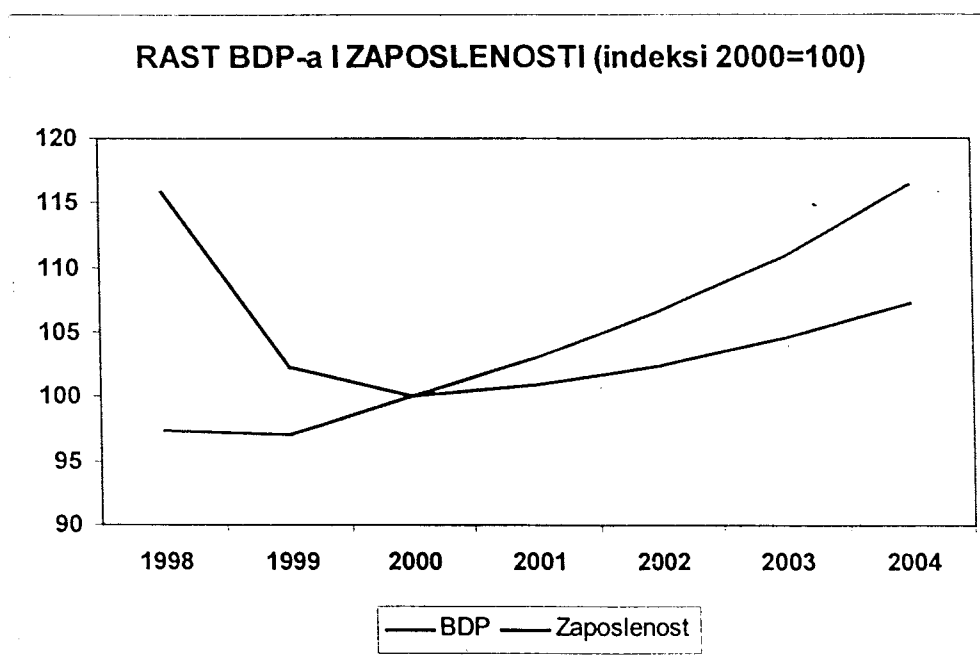
VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**OKVIRI VLADINOG PROGRAMA RAZVITKA
I STABILNOSTI HRVATSKOG GOSPODARSTVA**

Zagreb, studeni 2000.

OKVIRI VLADINOG PROGRAMA RAZVITKA I STABILNOSTI HRVATSKOG GOSPODARSTVA

Indeksi	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
BDP	97,3	97,1	100,0	103,0	106,6	110,9	116,4
Zaposlenost	115,8	102,3	100,0	101,0	102,5	104,6	107,2

PRIHODI I RASHODI KONSOLIDIRANE SREDIŠNJE DRŽAVE u % BDPa

	Rashodi	Prihodi	Deficit
1998	46,4	47,1	0,7
1999	49,1	47,1	-2,0
2000	47,0	42,3	-4,7
2001	45,3	45,3	0,0
2002	42,7	39,5	-3,2
2003	39,2	37,9	-1,2
2004	38,0	38,0	0,0

SADRŽAJ

1. OCJENA ZATEČENOG STANJA	2
1.1. Protekli razvoj	2
1.2. Zatečeno stanje	2
2. NOVI SMJER EKONOMSKE POLITIKE	3
2.1. Dugoročni ciljevi	3
2.2. Prvi rezultati i prioritetne zadaće	3
3. STRATEGIJA REVITALIZACIJE PROIZVODNJE, IZVOZA I ZAPOSŁJAVANJA	5
3.1. Osnovne projekcije i prognoze	5
3.2. Makroekonomski uvjeti	9
3.2.1. Fiskalna politika	9
3.2.2. Mirovinski sustav	11
3.2.3. Reforma zdravstvenog sustava	12
3.2.4. Privatizacija i dugoročne strukturne reforme	13
3.2.5. Likvidnost gospodarstva	13
3.2.6. Štednja	14
3.2.7. Tržište kapitala	15
3.2.8. Monetarna politika	15
3.2.9. Decentralizacija i regionalni razvoj	15
3.2.10. Znanost i tehnologija	16
3.2.11. Pravni sustav	16
3.3. Socijalni pakt	16
4. STRATEGIJA UBRZANOG ZAPOSŁJAVANJA	17
5. EKONOMSKA VALORIZACIJA POLITIČKOG POLOŽAJA	19
5.1. Mjesto Hrvatske u europskoj podjeli rada	20
5.2. Pripreme i prilagodbe Hrvatske za ulazak u EU	20
6. PRELIMINARNI REZULTATI PRIPREME DUGOROČNOG PLANA RAZVOJA HRVATSKE (<i>Hrvatska u 21. stoljeću</i>)	22
PRILOG: DETALJNE TABELE PROJEKCIJA	23

1. OCJENA ZATEČENOG STANJA

1.1. Protekli razvoj

U procesu ekonomske tranzicije Hrvatske još uvijek se osjećaju posljedice rata i gubitka tržišta. Tako primjerice, u 1999. godini hrvatski BDP i broj zaposlenih bili su za 1/5 manji nego 1989. godine. Industrija je doživjela još teže posljedice, jer je njezina proizvodnja dosegla 60% predratne a broj zaposlenih dvostruko je manji od predratnog.

U usporedbi s drugim bivšim socijalističkim zemljama hrvatska tranzicija odvijala se neopravdano sporo. Hrvatski model privatizacije zakinuo je prava i zanemario interese radnika, koji su u restrukturiranju vlasništva dobili premali ukupni udjel u usporedbi s državom. Također, neopravdano bila je ograničena veličina njihovih individualnih udjela. Radi pada standarda i smanjivanja broja zaposlenika radnici nisu u stanju uredno otplaćivati svoje udjele. Državni aparat favorizirao je mega i lokalne tajkune koji nedopuštenim metodama prisvajaju najvrednija poduzeća. Uz pomoć politike vrše pritisak na banke koje su prisiljene kreditirati kupnje vlasništva po povoljnijim uvjetima i na podlogama fiktivnih hipoteka.

Sporo se odvija saniranje ratnih šteta i obnova bivših okupiranih područja.

Zbog (samo)izolacije Hrvatske izostala je značajnija solidarnost i pomoć međunarodne zajednice u obnovi, posebice gospodarskoj.

Administrativno – teritorijalna organizacija peterostruko je povećala broj općina koje su premale jedinice za samofinanciranje i učinkovito obavljanje drugih funkcija. Istovremeno, dolazi do centralizacije funkcija i financiranja obrazovanja, kulture, zdravstva i drugih područja života. Potkraj osamdesetih općinski proračuni (uključivo gradski) bili su oko veći od 20% republičkog a u 1999. godini republički (državni) proračun postao je pet puta veći od zbroja općinskih.

1.2. Zatečeno stanje

Tijekom 1999. godine i uoči izbora pojačani su negativni trendovi: privredni rast stagnira, naglo se povećava proračunski deficit, eskalira neplaćanje računa i dugova u čemu prednjači država, pojačava se kriza većeg broja manjih i srednje velikih banaka, raste deficit razmjene s inozemstvom i naglo se povećava inozemni dug. Posebice je dramatičan proces propadanja srednjih i većih poduzeća za što su ponajviše odgovorne tajkunske makinacije i politički uplivi. Neopravdano se odgađa privatizacija velikih infrastrukturnih poduzeća: INA-e, HEP-a, HŽ-a i drugih koja proizvode sve veće gubitke i sve više tehnološki zaostaju.

Naglo raste nezaposlenost. Ne vide se perspektive za gospodarski rast i zaposlenost, jer se veoma malo investira. Prevelika državna potrošnja, koja u 1999. godini zahvaća polovicu BDP-a, glavni je uzročnik drastičnog smanjenja akumulacije, investicija i likvidnosti. Hrvatski državni rashodi za obranu i policiju ukupno iznose 7,2% BDP-a, dok primjerice u Sloveniji i Irskoj ti izdaci iznose 2,3% BDP-a, a u Austriji 1,9%. Zbog neizvršenog preustroja s ratnog na mirnodopski Hrvatska ima barem 1% (postotni poen) sporiji gospodarski rast od spomenutih zemalja.

Radi olakšanog režima odlaska u mirovinu, prijevremenog umirovljenja radnika poduzeća u stečaju i preustroju, te umirovljenja branitelja, broj umirovljenika povećao se od 720 tisuća u 1991. na 1020 tisuća u 2000.-toj godini, to jest, za 42%. Istodobno broj osiguranika smanjio se od 1839 tisuća na 1395 tisuća. To znači, prije deset godina 2,6 radnika radilo je za jednog umirovljenika a danas samo 1,4 zaposlenika. Primjerice, u Njemačkoj tri radnika rade za 1 jednog umirovljenika.

Preveliki rashodi države i izvanproračunskih fondova nisu se mogli pokriti s poreznim i privatizacijskim prihodima. Zato po isteku godine proračuni iskazuju visoke deficite koji u 1999. iznose čak oko 10% BDP. Velik broj ministarstava i fondovi ne mogu podmirivati svoje obveze prema dobavljačima. Koncem 1999. nepodmirene obveze države i fondova dosegle su oko 9,5 milijardi. Država je postala ponajveći dužnik i uzročnik nelikvidnosti.

Radi negativnih pojava u procesu privatizacije, utjecaja politike na neprimjenjivanje prava, centralizacije administracije, državnih funkcija i socijalnih servisa, te sprečavanja djelovanja tržišta, Hrvatska je u svijetu smatrana državom u kojoj postoji vrlo malo ekonomske slobode (Fraser). Također,

bila je visoko rangirana na ljestvici korupcije (Transparency International) što je nepovoljno djelovalo na inozemne investitore. I na području demokracije, vladavine prava, uvažavanja individualnih i manjinskih prava, te slobode medija, Hrvatska nije udovoljavala međunarodnim kriterijima. Zato nije postala korisnik PHARE programa niti je ušla u krug zemalja kandidata za prijam u Europsku zajednicu. Izuzev Slovenije, gotovo sve zemlje koje danas čekaju prijem bile su prije 1999. godine gospodarski i socijalno manje razvijene od Hrvatske.

2. NOVI SMJER EKONOMSKE POLITIKE

2.1. Dugoročni ciljevi

U programu Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2000.-2004. godine kao prioritetni dugoročni ciljevi izdvajaju se:

- sanacija i revitalizacija gospodarstva i postignuće održivog rasta od 5% potkraj promatranog razdoblja, što podrazumijeva rast zaposlenosti od najmanje 2% godišnje. Vlada će energično poticati zapošljavanje, posebice mladih ljudi, u manjim i srednje velikim organizacijama koje se oslanjaju na domaće znanje i resurse. Također, samozapošljavanje i rad u kući potpomagat će se tehnički, organizacijski, kreditno i drugim mjerama.
- dinamičan rast investicija domaćih poduzetnika i poduzeća, te rastuće inozemne investicije uz prijenos tehnologije i prodor na svjetsko tržište. Cilj je potkraj razdoblja postići i održati 25%-tni udio fiksnih investicija u BDP. Zadaća je intenzivirati inozemne investicije tako da njihov udio u godišnjim fiksnim investicijama dosegne 13-14%.
- smanjivanje i decentralizacija državnih funkcija i rashoda, porezno rasterećenje privrede, uravnoteženje državnog proračuna i računa fondova. Veoma je važna zadaća smanjiti udio rashoda proračuna središnje države u BDP od 34,1% u 1999. godini na 25,9% u 2003. godini, a 2004. godine postići uravnoteženi proračun s udjelom prihoda i rashoda od 24,4% u BDP. Slično tome, udio konsolidiranih rashoda središnje države, u kojima su uključeni izvanproračunski fondovi, valja smanjiti od 49,1% u 1999. godini na 40,5% u 2003. godini, a 2004. godine predviđa se uravnoteženi proračun s udjelom rashoda 38,0% u BDP.
- stabiliziranje javnih financija, poboljšanje likvidnosti privrede, čuvanje stabilnosti cijena i kune.
- pripreme za brzi ulazak u EU, intenziviranje suradnje s drugim svjetskim integracijama, što uključuje adekvatnu pravnu regulativu i pojačano uvažavanje pravnih, financijskih, monetarnih, carinskih, radnih i drugih standarda.

2.2. Prvi rezultati i prioritetne zadaće

1. Smanjivanje udjela državnog proračuna u BDP osnovna je pretpostavka za jačanje akumulacije i investicijskih fondova koji poboljšavaju izgled za stabilan i brži rast. Radi toga Vlada je predložila proračun za 2000. godinu koji je nominalno 1,2% manji nego 1999. godine. Proklamirana je politika suzdržanih rashoda i štednje na svim pozicijama. Taj plan ponajviše su neočekivano probili potrebni transferi za mirovine i zdravstvo. Poradi toga proračun će biti za 3,7% veći od onog u 1999. godini. Ipak, to je zadovoljavajući rezultat, jer je prekinut brzi tempo porasta rashoda. Zahvaljujući bržem rastu nominalnog BDP (9,4%) smanjit će se udio središnjeg proračuna u BDP s 34,1% u 1999. godini na 32,3% u 2000. godini. Posebice, značajno je istaći da je do 30.06. podmireno 92,8% (3,34 mlrd. kuna) proračunskih dugova iz prethodnog razdoblja. Podmireno je 50% ovogodišnje državne obveze spram osigurane štednje, a preostalih 50%, to jest 210 milijuna kuna, izvršit će se uredno u drugom polugodištu. Međutim, još nisu postignuti zadovoljavajući rezultati u pogledu proračunske štednje.

2. Zahvaljujući ubrzanom plaćanju ranijih državnih obveza poboljšana je likvidnost privrednih jedinica. Dobra turistička sezona, zasigurno će popraviti financijski položaj privrede i banaka u turističkim područjima. Međutim, to još uvijek nije dovoljno za postignuće urednog plaćanja. Radi toga Ministarstvo

financija predložiti će Vladi mjere za poboljšanje likvidnosti temeljene na višemjesečnoj studiji grupe stručnjaka.

3. Krajem prošle godine i na početku ove došlo je do manjih poremećaja u tečaju i cijenama. U srpnju i kolovozu su se cijene stabilizirale, premda su opet porasle u rujnu. Na kretanje cijena u zadnjem kvartalu biti će važan i utjecaj povećanih cijena energetike za struju. Radi povećanih priliva od turizma tečaj kune stabilan je u odnosu na europske valute, a doživljava promjene spram dolaru, koji prati događaje na Bliskom istoku i rast cijena nafte.

4. U prvih devet mjeseci ove godine robni izvoz povećao se za 3,7% (u US\$) a uvoz 1.7%. To je poboljšalo trgovinsku bilancu. Istodobno, od konca 1999. godine, devizne rezerve HNB povećane su za 11,7% i sada iznose 3.38 milijardu \$, a devizne pričuve poslovnih banaka povećane su 45% i narasle na 2,3 milijardu \$.

5. Hrvatska je ušla u WTO i sklopila nekoliko ugovora koji reguliraju FDI i poboljšavaju uvjete za trgovinu, posebice hrvatski izvoz.

6. Gore navedeni početni koraci nove ekonomske politike veoma ohrabruju, ali ne garantiraju stabilnost i održivost dinamičnog rasta.

Posebice, to se odnosi na proizvodnju, investicije, zaposlenost, izvoznu konkurentnost i plaće.

- Tijekom 9 mjeseci ove godine industrijska proizvodnja porasla je 2,7%. Ta je stopa nedovoljna za revitalizaciju proizvodnje, izvoza i zaposlenosti. Posebice zabrinjava smanjena proizvodnja u metalnoj, tekstilnoj i kožarskoj industriji koje su radno intenzivne i imaju velike izvozne potencijale.
- Nastavlja se ozbiljna stagnacija obujma i vrijednosti građevinskih radova, izuzev radova na projektima u inozemstvu. To ukazuje na veoma nisku investicijsku aktivnosti, koja je pretpostavka za veću proizvodnju, izvoz i zaposlenost.
- Tijekom prvih 9 mjeseci broj zaposlenih smanjuje se za oko 1,3% a broj nezaposlenih povećao se za 11,2%. U zadnjem kvartalu očekuje se isti trend, jer nastavljaju se procesi sanacije, restrukturiranja i stečaja poduzeća u državnom portfelju. Radi toga, prijeko je potrebno izvršiti restrukturiranje privrede i stvoriti uvjete za trajan rast i zapošljavanje.
- Prosječne plaće porasle su za 9%, a plaće u industriji za 6%. To ukazuje na dvije stvari: prvo, plaće u industriji, koja je glavni nositelj izvoza osjetno su manje porasle, zbog otežanih općih uvjeta (rast tečaja) i nemogućnosti povećavanja izvoznih cijena. Drugo, plaće u drugim djelatnostima, posebice neprivrednim i uslužnim rastu uglavnom iznadprosječno, jer se realiziraju na domaćem planu i mimo ekonomskih zakonitosti. Očigledna je potreba da središnja država započne energičnije primjenjivati zacrtanu politiku plaća u javnim službama, a zajedno sa sindikatima i poslodavcima postigne čvrst dogovor glede kretanja plaća ispod razine proizvodnosti.
- Zaustavljen je manje više nekontroliran, stihijski rast jamstava. Sa redukcijom državnog vlasničkog portfelja, te djelomičnom ili potpunom privatizacijom umanjit će se traženje državnih garancija. Međutim, za opravdano angažiranje države u budućnosti neophodna je pretpostavka razrađen sustav vrednovanja i transparentnosti projekata i jamstva.

3. STRATEGIJA REVITALIZACIJE PROIZVODNJE, IZVOZA I ZAPOSŁJAVANJA

3.1. Osnovne projekcije i prognoze

Projekcije i prognoze rasta za razdoblje od 2001. do 2004. godine uvaŹavaju realne hrvatske mogućnosti i svjetske trendove, posebice planove i predviđanja zemalja najvaŹnijih partnera Hrvatske. Uglavnom, njihova sagledavanja budućnosti relativno su povoljna za trasiranje hrvatskog puta.

Tabela 1: Stope rasta BDP-a u Hrvatskoj i nekim zemljama, %

	1998	1999	2000p	2001p	2002p	2003p	2004p
Hrvatska, MINF	2,5	-0,3	2,8	3,0	3,5	4,0	5,0
Hrvatska, IMF	2,5	-0,3	2,5	4,0	4,2	4,5	...
Njemačka	2,1	1,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Italija	1,5	1,4	2,7	2,8	2,9	2,9	2,9
Austrija	2,9	2,1	2,5	2,7	2,9	2,5	2,3
Slovenija	3,9	4,0	4,8	4,5	4,5	4,5	4,5
EU zemlje	...	...	3,2	3,2	3,0	2,7	2,5
USA	3,9	3,8	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Japan	-2,8	1,0	1,0	1,8	2,4	2,5	2,4

Izvori: Ministarstvo financija, IMF, Mission's Aid Memoire....., July 31, 2000, EU.

p – procjena, plan

Njemačka, naš najvaŹniji ekonomski partner predviđa rast 2,5% godišnje, to jest, jedan posto više od onog u prethodnom razdoblju. Smatra se, na ubrzavanje rasta povoljno će djelovati nedavno objavljeno smanjivanje korporacijskog poreza od 40 na 25% i ukidanje kompanijskog poreza na prodaju dioničkog kapitala. Njemačke su prognoze da će svjetski izvoz i uvoz (robna razmjena) rasti 6% godišnje.

Pretpostavke i varijante rasta

Ako se ništa ne bi izmijenilo u ekonomskoj politici Hrvatske, zatečeni veoma teŹki gospodarski problemi djelovali bi nepovoljno na buduće trendove. Jedna međunarodna studija gospodarskog rasta velikog broja zemalja tijekom razdoblja 35 godina dokazala je ekonomije u kojima državna potrošnja iznosi oko 50% BDP ostvaruju stope rasta niŹe od 2%, a u pojedinim razdobljima nisu isključene negativne stope. SAD, Irska i druge zemlje koje su eliminirale budŹetske deficite, smanjile javnu potrošnju, posebice reducirali državni aparat, značajno su ubrzale rast proizvodnje i zaposlenosti. Sukladno tim svjetskim iskustvima i trendovima Vlada Republike Hrvatske odlučila je radikalno smanjiti javnu potrošnju i time poboljšati osnovne pretpostavke za brŹi rast, a to su Źtednja i akumulacija.

Intenziviranje privatizacije, stimulativne mjere za poticanje stranih direktnih ulaganja, pribliŹavanje Republike Hrvatske euroatlantskim i drugim integracijama dodatno će poboljšati uvjete za dinamičan rast.

Zbog neophodnog poboljšanja konkurentnosti hrvatske privrede, potrebno je realizirati viŹegodišnji rast plaća ispod povećanja proizvodnosti.

Spomenute i druge mjere, Vlada Republike Hrvatske će dogovarati s udrugama poslodavaca i sindikata, ali i sa drugim zainteresiranim čimbenicima.

Tabela 2: Osnovne makroekonomske projekcije

	1998	1999*	2000P	2001P	2002P	2003P	2004P
1. BDP, tekuće cijene, mlrd. HRK	138,4	143,5	157,0	169,8	181,8	195,8	211,8
2. BDP, tekuće cijene, mlrd. USD	21,8	20,2	19,1	20,7	22,7	24,5	26,5
3. BDP, po stanovniku, USD	4.833	4.484	4.255	4.600	5.044	5.411	5.882
4. BDP, realna stopa rasta u %	2,5	-0,3	2,8	3,0	3,5	4,0	5,0
5. BDP, nominalna stopa rasta u %	11,8	3,7	9,4	8,2	7,1	7,6	8,2
6. Stopa inflacije u %	5,7	4,2	5,5	5,0	3,5	3,5	3,0
7. Tečaj HRK/USD	6,4	7,1	8,2	8,2	8,0	8,0	8,0
8. Broj stanovnika**, milijuni	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
9. Broj zaposlenih ¹ u 000***	1.544	1.364	1.320	1.333	1.346	1.394	1.429
10. Broj zaposlenih, stopa rasta (%) ¹	0,0	-1,5	-2,3	1,0	1,5	2,0	2,5
11. Broj nezaposlenih ¹ u 000	288	322	354	341	321	294	264
12. Broj nezaposlenih ¹ , stopa rasta u %	3,6	11,9	10,0	-3,8	-5,9	-8,4	-10,2
13. Stopa nezaposlenosti ¹ u %	17,2	19,1	21,7	20,4	19,2	17,6	15,6
14. Broj umirovljenika ² u 000	955	1.017	1.047	1.068	1.084	1.090	1.095
15. Broj umirovljenika, stopa rasta ² u %	3,0	6,6	3,0	2,0	1,5	0,5	0,5

* - privremeni podatak BDP-a

** procjena Državnog zavoda za statistiku

*** od 1998. godine uključeni zaposleni u obrani i policiji

P - procjena Ministarstva Financija

1- izvor: DZS

2- izvor: HZMO

Projekcije rasta za razdoblje 2001. do 2004. godine temelje se na Harrod-Domarovom modelu, koji pretpostavlja da hrvatski kapitalni koeficijent iznosi 4,5 do 5,5. To znači, smanjivanje udjela rashoda državnog proračuna u BDP za oko 8 postotnih poena od 34% u 1999. godini na 26% u 2003. godini, omogućuje ubrzanje stope rasta za barem 2 postotna poena (vidi Tabelu 2).

Realno je pretpostaviti dosljedno provođenje zacrtane politike moglo bi u 2004. i u narednim godinama stvoriti uvjete za održivu stopu rasta od najmanje 5 posto. Revitalizacija i ubrzanje rasta ima se u velikoj mjeri oslanjati na obrazovanje, istraživački rad, elektronička znanja, zdravlje, sport, kulturu i rekreaciju kao najučinkovitije čimbenike napretka. U inače veoma restriktivnom državnom proračunu, izdvajanja za te namjene uživati će prioritet i biti zaštićena tzv. inflacijskom klauzulom.

Investicije

Smanjenje državne potrošnje i racionalna politika plaća djelovat će na poboljšanje financijskog položaja privrede, posebice na sposobnost i sklonost investiranju. Stimulativne porezne mjere stvarat će pozitivnu investicijsku klimu i davati podstrek življenju investiranju domaćih i inozemnih poduzetnika. Tijekom 2001. godine izvršit će se privatizacija velikih javnih poduzeća i većeg dijela portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju. Prihodi će se smanjeno koristiti za tekuće rashode državnog proračuna, a povećano za stimuliranje investicija privatnog sektora kroz smanjene poreskog opterećenja i poreske olakšice za projekte koji ostvaruju radna mjesta i unaprjeđuju razvitak područja od posebne državne skrbi.

Predviđa se tijekom razdoblja 2001. do 2004. godine investicije u osnovna sredstva iznositi će 190 milijardi kuna po tekućim cijenama, to jest, 25% hrvatskoj BDP. U tome inozemne direktne investicije iznosile bi 12,6 do 14,3%, to jest, 750-800 milijuna američkih dolara godišnje. S obzirom na bogate

turističke resurse, raspoloživost zemljišta za poljoprivredu i stočarstvo, zadovoljavajuću drvenu masu i iznadprosječne vodne resurse, Hrvatska može privući još veći ino kapital.

Zbog smanjenja rizičnosti investiranja u Hrvatsku i bolje investicijske klime očekuje se porast stranih direktnih ulaganja.

Inflacija

Prognoza je da će stopa inflacije u 2000. godini iznositi 5,5%, ponajviše zbog dvokratnog rasta cijena naftnih derivata (uslijed porasta cijene nafte na svjetskom tržištu kao i zbog porasta trošarina na navedene proizvode). Pretpostavlja se da će proizvođačke cijene rasti 10,0% u 2000. godini ponajviše zbog veće cijene nafte. U 2001. godini prognozira se porast cijena na malo od 5% uslijed usklađivanja cijena električne energije u sklopu procesa privatizacije HEP-a. U 2002. i 2003. godini očekuje se smanjenje cijene nafte na svjetskom tržištu, ali i smanjenje cijena gotovo svih uvoznih proizvoda uslijed konačne potpune primjene nove carinske tarife. Sukladno tome u te dvije godine prognozirane su stope inflacije od 3,5% godišnje a u 2004. još niža stopa od 3%.

Zaposlenost i nezaposlenost

U 2000. godini prognozan je pad ukupno zaposlenih za 2,3% kao posljedica restrukturiranja gospodarstva i javnog sektora. U 2001. godini predviđa se povećanje od 1%, a u 2002. i 2003. godini povećanje od 1,5%, odnosno 2% godišnje. Zahvaljujući ubrzavanju gospodarskog rasta, nakon provedenog restrukturiranja, u 2004. godini postoje realne mogućnosti povećanja zaposlenosti za 2,5%. Ta se stopa rasta može smatrati održivom u dužem razdoblju. Od 2000. do 2003. godine predviđa se povećati broj zaposlenih za 60.000 a samo u 2004. godini zaposlilo bi se oko 35.000 radnika. To bi osjetno snizilo broj nezaposlenih i stopa nezaposlenosti bi te godine iznosila oko 15,6%.

Pretpostavka je da će se u statistici rada konačno pojaviti i zaposleni u neslužbenom gospodarstvu koje današnja statistika ne obuhvaća.

U promatranom razdoblju od 2000. do 2004. godine broj zaposlenih će se povećati za više od 109.000. To nije spektakularna brojka već realna procjena mogućih rezultata stabiliziranja gospodarstva i stvaranja uvjeta za održivi gospodarski rast. Važno je pripomenuti da u početnom razdoblju strateškog razvoja postoje ozbiljne prepreke za dinamičnije zapošljavanje. To su sanacije i likvidacije tvrtki u poteškoćama, smanjenje broja zaposlenih u javnim službama, posebice u obrani i policiji, potreba povećanja proizvodnosti i drugo.

Do 15. siječnja 2001. godine Vlada će izraditi dokument 'Politika i program intenziviranja zapošljavanja tijekom razdoblja 2001. do 2004. godine'.

Ekonomski odnosi s inozemstvom

Podrška bržem rastu izvoza

Za trogodišnje razdoblje od 2001. do 2003. godine prognozan je brži rast izvoza (8,5%) od uvoza (7%). Rast hrvatskog gospodarstva kao i njegovo dodatno otvaranje (kao posljedica međunarodne integracije Republike Hrvatske) rezultirat će porastom hrvatskog uvoza, ali nešto manjim stopama nego je slučaj s izvozom. Ovakvim kretanjem robne razmjene stopa pokrivenost uvoza izvozom s 55% u 2000. godini raste na 58% u 2004. godini. Očekuje se kako će gospodarske reforme i politička promocija Hrvatske dovesti do većeg udjela stranih direktnih ulaganja, a samim time i do novih izvoznih tržišta koja obično osiguravaju strani investitori. Gospodarske reforme odrazit će se i na produktivnost i efikasnost domaćih poduzeća kojima bi se omogućilo poboljšanje konkurentnosti na izvoznim tržištima.

Tabela 3: Procjena vanjskotrgovinske razmjene

(mil. USD)	1998.	1999	2000 p	2001 p	2002 p	2003 p	2004 p
Vanjskotrgovinska bilanca	-4 160,7	-3.300,7	-3.773,2	-3.968,0	-4.170,4	-4.380,7	-4.598,8
Izvoz	4 612,7	4.371,1	4.624,7	5.017,8	5.444,3	5.907,1	6.409,2
Uvoz	-8 773,4	-7.671,8	-8.397,9	-8.985,8	-9.614,8	-10.287,8	-11.007,9

Izvor: HNB, Ministarstvo financija

Platna bilanca

Pozicija koja bi u narednom razdoblju u najvećoj mjeri trebala pripomoći smanjenju deficita na tekućem računu je račun usluga. Naime, na računu usluga bilježe se prihodi od turizma za koje se očekuje da će ove kao i narednih godina ostvarivati visoke stope rasta. Povećanje prihoda očekuje se i od usluga transporta. Račun dohotka pod dominantnim je utjecajem rastućih otpлата kamata na inozemni dug.

Ovakvo kretanje pojedinih stavaka u okviru tekućeg računa platne bilance rezultirat će pozitivnim tendencijama u kretanju deficita na tekućem računu. **Deficit tekućeg računa kao udio u bruto domaćem proizvodu bi s 7,3% u 1999. godini (preliminarni podaci) pao na oko 4% u 2003. godini s daljnjom tendencijom pada na održivu razinu.** Smanjenje deficita označava tendenciju k izjednačavanju domaće potrošnje i dohotka (štednje i investicija), te u skladu s tim smanjenu potrebu za inozemnim kapitalom.

Tabela 4: Bilanca plaćanja 1999-2000

(milijuni USD)	1999*	2000 Q1	2000 Q2	2000 (I-VI)
Robe i usluge	-1,673.4	-508.9	-386.7	-895.6
Dohodak	-349.5	-111.1	-74.7	-185.8
Tekući transferi	500.3	191.7	179.1	370.8
Tekuće transakcije	-1,522.6	-428.3	-282.3	-710.6
Financijske transakcije, bez deviznih pričuva	1,817.1	588.4	-133.7	454.7
Izravna ulaganja	1,373.9	377.6	215.7	593.3
Portfolio ulaganja	574.0	439.0	-4.9	434.1
Ostala ulaganja	-130.8	-228.3	-344.5	-572.8
Devizne pričuve HNB	-428.5	26.8	-308.2	-281.4
Neto greške i propusti	109.1	-192.6	718.1	525.5
Memorandum stavka:				
Tekući račun u BDP-u*	-7.28	-2.32	-1.53	-3.84

Izvor: HNB, DZS za podatke o BDP-u

Strana direktna ulaganja bit će osnovni izvor financiranja deficita na tekućem računu. U narednim godinama nastaviti će se privatizacija Hrvatskih telekomunikacija, ostalih javnih poduzeća (INA, HEP), brodogradilišta, te turističkog sektora. Osim ovih ulaganja u narednim godinama očekuje se znatan rast tzv. greenfield investicija kao posljedica poboljšane vanjsko-političke situacije a djelomično i kao rezultat aktivnije promocije ulaganja.

Budući razvoj zemlje i daljnje jačanje pozicije Republike Hrvatske na međunarodnom planu općenito a posebice na tržištu kapitala, treba tražiti kroz nove programe vanjske financijsko-tehničke potpore Republike Hrvatske i to prije svega s osloncem na MMF, Svjetsku banku, EBRD i druge međunarodne financijske institucije. Stabilni odnosi s navedenim institucijama biti će u narednom razdoblju od iznimnog značaja zbog izlaska Republike Hrvatske na međunarodno tržište kapitala kao i zbog pozitivne percepcije zemlje i njenog gospodarstva kod stranih investitora. Naime, za naredno je razdoblje predviđeno da će država i dalje izlaziti na međunarodno tržište kapitala odnosno prodavati državne obveznice i tako uglavnom refinancirati dugove koji će dospijevati narednih godina, ali i pokrivati dodatni manjak do 2002. godine.

Hrvatska narodna banka će i narednih godina povećavati devizne rezerve zemlje što će svakako pridonositi učvršćivanju eksterne likvidnosti zemlje kao i stabilnosti tečaja.

3.2. Makroekonomski uvjeti

3.2.1. Fiskalna politika

Dosadašnji trendovi

Mjereno udjelom ukupnih izdataka konsolidirane opće države (središnja država, izvanproračunski fondovi i lokalna država) u BDP-u, ukupna javna potrošnja u Hrvatskoj povećana je u razdoblju između 1991. i 1999. godine za gotovo 15%-tnih poena BDP-a i trenutno je na razini oko 54 posto BDP-a. Međutim, ovaj podatak samo je djelomično točan, jer ne uključuje nepodmirene obveze. Ako se te obveze uzmu u obzir ukupna javna potrošnja opće države iznosila i preko 60 posto BDP-a.

Kontinuirani rast veličine javnog sektora u dužem roku smanjuje rast BDP-a i zaposlenosti, te također uzrokuje smanjenje konkurentnosti gospodarstva. Unatoč visokom poreznom opterećenju država nije uspijevala pokriti ekspanziju svojih rashoda, te je pribjegavala neplaćanju svojih obveza čime je dodatno opterećivala gospodarstvo i pridonosila makroekonomskoj nestabilnosti.

Iz svega navedenog očito je da je fiskalni sektor odnosno državne financije područje na kojemu je nužno pokrenuti hitne i temeljite prilagodbe. Nužno je zaustaviti i promijeniti trendove k smanjivanju javne potrošnje i poreznog tereta, te povećanju urednosti u izvršavanju državnih plaćanja.

Fiskalne odrednice

Osnovna odrednica fiskalne politike u narednim godinama bit će uspostava stabilne i održive fiskalne politike koja će biti potpora brzom gospodarskom rastu, te reforma zdravstvenog i mirovinskog sustava bez koje bi stabilnost fiskalne politike bila dugoročno neostvariva. Stabilnost i održivost fiskalne politike odražavat će se u padajućem proračunskom deficitu, te vraćanju u zonu tekućeg viška u 2003. godini.

Postizanje navedenog zahtijevat će **zadržavanje rashodne strane proračuna na nominalno gotovo istoj razini**, što će se postići smanjenjem izdataka za pojedine državne funkcije primjereno mirnodopskim uvjetima, reformom izvanproračunskih fondova, racionalizacijom državne uprave na svim razinama te povećanjem njene efikasnosti, smanjenjem državnih intervencija (sanacije, jamstva) u gospodarstvu, smanjenjem investicijske uloge države kao i boljom kontrolom državne potrošnje.

Ovakva kretanja na rashodnoj strani otvorit će prostor za **porezno rasterećenje gospodarstva** što će dati poticaj gospodarskom rastu. Najprije će se smanjiti oni porezi čijim se snižavanjem izravno potiče gospodarska aktivnost, zapošljavanje, te konkurentnost hrvatskih proizvoda. Ovo se prije svega odnosi na direktne poreze koji opterećuju faktore proizvodnje (rad i kapital).

Istovremeno uslijed potreba prilagodbe standardima WTO-a ići će se na smanjenje indirektnih poreza-carina, što će pridonijeti smanjenju cijena proizvoda i usluga. To će najviše koristiti potrošačima odnosno kategorijama stanovništva s niskim dohocima. Osim navedenog, za prihodnu stranu proračuna od iznimnog značenja će biti jačanje fiskalne discipline i efikasnost naplate javnih prihoda što će rezultirati kako zbog pojačanih napora Porezne uprave, tako i zbog smanjenja poreznog opterećenja. Smanjenjem poreznog opterećenja i općenito uloge države smanjivat će se i sve neefikasnosti koje u gospodarstvo unosi prevelik udio države.

Prioritetna područja fiskalnih reformi i zahvata u narednom trogodišnjem razdoblju

Državna riznica - U skladu s nastojanjima da se trošenje proračunskih sredstava učini transparentnim i prije svega kontroliranim, uspostavljanje rada Državne riznice pri Ministarstvu financija predstavlja najhitniji i najvažniji korak ka obuzdavanju, u posljednjih nekoliko godina evidentne, fiskalne ekspanzije. Državna bi riznica sa radom trebala započeti tijekom 2001. godine što bi u velikoj mjeri utjecalo na predstojeće proračunske procese.

Plaće i zapošljavanje u javnom sektoru – Sustavna reforma povećanja efikasnosti u javnim službama, zapošljavanja i plaća u javnom sektoru ići će u smjeru usklađivanja potreba za osobljem s nominalnim zamrzavanjem ukupne mase plaća u javnom sektoru, uključujući i javna poduzeća. Suglasnost i zajednički naponi Vlade i sindikata bit će u ovom segmentu fiskalne politike neizbježni.

Izdaci za obranu i javni red – unatoč činjenici da se ova vrsta izdataka, kao udio u BDP-u, u razdoblju od 1995. do 1999. godine kontinuirano smanjuje, još uvijek postoji znatan prostor za njihovo daljnje smanjivanje.

Reforma mirovinskog i zdravstvenog sustava – ovo su područja koja su u proteklim godinama bili glavni generatori rasta javnog sektora kao i neplaćenih obveza, stoga se kreće u reformu oba fonda s ciljem postizanja njihove dugoročne stabilnosti.

Dogradnja pojedinih dijelova poreznog sustava, s tim u vezi u narednom razdoblju izvršit će se :

- poticanje gospodarske aktivnosti izvoza i zapošljavanja smanjivanjem izravnih poreza, od kojih najveći teret dolazi od doprinosa,
- poticanje stranih i domaćih ulaganja davanjem poreznih povlastica u sklopu Zakona o porezu na dobit i Zakona o poticanju ulaganja,
- smanjivanje carinskog opterećenja u skladu s primjenom nove Carinske tarife usklađene s odrednicama Svjetske trgovinske organizacije,
- povećanje progresivnosti poreznog sustava s ciljem poreznog rasterećenja nižih razina dohotka,
- poboljšanje naplate doprinosa ujedinjavanjem kontrole naplate poreza i doprinosa u Poreznoj upravi, te uspostavljanjem Središnjeg registra osiguranika do lipnja 2001. godine.

Fiskalna decentralizacija

Kako bi se omogućilo što bolje i učinkovitije funkcioniranje lokalne uprave i samouprave treba povećati diskrecijsko pravo tih jedinica da utječu na visinu njihovih vlastitih poreza ali uz istodobno povećanje transparentnosti lokalnih proračuna i utvrđivanja odgovornosti za izvršavanje proračuna. U skladu s time potrebno je:

- razmotriti fiskalne sposobnosti lokalnih razina,
- razviti transparentni kriterij za odabir ulaganja,
- procijeniti potencijale za uvođenje sustava oporezivanja imovine temeljenog na vrijednosti,
- financiranje infrastrukturnih projekata školstva i zdravstva od jedinica lokalne vlasti.

Siva ekonomija

Jedan od prioriteta u radu Porezne uprave, Financijske policije i Carinske uprave biti će sustavno smanjivanje sive ekonomije odnosno izbjegavanja plaćanja poreznih obveza. S tim u vezi u narednom će se razdoblju proširiti i pooštriti nadzor nad poslovanjem i poslovnim knjigama poreznih obveznika. Za utvrđene prijestupe dosljedno će se provoditi zakonski propisi. Da bi se osiguralo navedeno biti će potrebno prilagoditi radno vrijeme službenika stvarnim potrebama te pojačati interni nadzor. Naime, za uredno izvršavanje poreznih obveza poreznih obveznika stegovno će odgovarati nadležni vođa telji ispostava i pročelnici.

U svrhu jačanja kontrole i nadzora, te modernizacije rada carinske službe, uz pomoć kredita Svjetske banke, doći će informatizacije i umrežavanja carinske službe na području cijele Republike Hrvatske.

Također će se uspostaviti tješnja suradnja između navedenih službi (Porezna, Financijska i Carinska) kao i između njih i Ministarstva unutarnjih poslova.

Nadalje se očekuje da će se smanjenjem poreznog opterećenja gospodarstva postići pozitivni učinci na prelijevanje dijela poslovanja iz sive ekonomije u legalno poslovanje.

Državna jamstva

Tijekom 1999. godine izdano je državnih jamstava u iznosu 7,7 milijardi kuna pa je potkraj godine iznos jamstava bio povišen na 24,4 milijarde kuna. Koncept nove ekonomske politike predviđa smanjivanje i ograničavanje takvog načina zaduživanja države. Tijekom 2000. godine bit će izdano oko 5,2 milijarde kuna garancija tako da će potkraj godine ukupna izdana jamstva iznositi oko 30 milijardi kuna (29,6 mlrd kuna). Aktivna jamstva iznose 21,6 milijardi kuna, u čemu 14,3 milijardi kuna su financijska, a 7,3 milijardi kuna činidbena jamstva.

Namjera je nastaviti s reduciranjem jamstava i ograničiti ih samo na opravdane i potrebne projekte javnih poduzeća.

Globalni rezultati fiskalnih projekcija

Racionalnom i restriktivnom fiskalnom politikom koja podrazumijeva niz poduzetih reformi socijalnog osiguranja, reformu državne uprave, kontrolu trošenja proračunskih sredstava i kontrolu naplate poreza, te ubrzani proces privatizacije državne imovine, rashodi konsolidirane središnje države (bez lokalne države) smanjili bi se s oko 49% BDP-a u 1999. godini na 39,2% BDP-a u 2003. godini. Pri tome bi se porezno opterećenje gospodarstva, mjereno udjelom poreznih prihoda konsolidirane središnje države u BDP-u, smanjilo za oko 6% i dostiglo razinu od oko 34,1% BDP-a.

Ovi pokazatelji jamče stabilnost i dinamiziranje rasta proizvodnje, izvoza i zaposlenosti. Zahvaljujući smanjivanju udjela državne potrošnje tijekom trogodišnjeg razdoblja ubrzat će se stopa rasta od 3% u 2000. na 4% u 2003. godini. U 2001. godini zaustavit će se dugogodišnji negativni trendovi u zapošljavanju. U 2003. godini očekuje se da će broj zaposlenih dosegnuti 1.380.000 tj. oko 60 tisuća više nego ove godine. Ubrzavanje gospodarskog rasta poslije 2003. godine rezultirat će ubrzanim zapošljavanjem.

Tabela 5: Prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

(000 HRK)	1998	1999	2000 rebalans	2001 plan	2002 projekcija	2003 projekcija
Ukupni prihodi,	65,239,458	67,547,479	66,403,229	76,889,980	71,926,383	74,284,654
u % BDP-a	47.14	47.07	42,30	45,28	39,56	37,94
Ukupni rashodi	64,228,568	70,388,170	73,821,174	76,923,562	77,663,288	76,716,858
u % BDP-a	46.41	49.05	47,02	45,30	42,70	39,18
Ukupni manjak (-)/ višak (+)	1,010,890	-2,840,691	-7,417,915	-33,582	-5,736,904	-2,432,205
u % BDP-a	0.73	-1.98	-4,72	-0,02	-3.15	-1.24
Ukupni manjak (-)/ višak (+) bez privatizacijskih prihoda	-421,476	-8,919,572	-10,684,921	-12,533,582	-10,936,904	-5,732,205
u % BDP-a	-0.30	-6.22	-6,81	-7,38	-6.01	-2.93
Ukupni manjak po obračunskom načelu (proračunski manjak - privatizacijski prihodi + promjene u neplaćenim obvezama države)	...	-13,821,345	-2,916,253	-12,033,582	-10,186,904	-5,164,666
u % BDP-a	...	-9.63	-1,86	-7,09	-5.60	-2.64

Izvor: Ministarstvo financija RH

3.2.2. Mirovinski sustav

Problemi s kojima se posljednjih godina suočava mirovinski sustav u Republici Hrvatskoj najbolje se očituju kroz drastičan porast mirovinskih izdataka u bruto domaćem proizvodu s oko 7,7% u 1992. na oko 14% u 1999. godini.

Na veliki porast udjela mirovinskih izdataka u BDP-u posljednjih godina najvećim dijelom utjecalo je povećanje stope ovisnosti (odnos broja umirovljenika i broja zaposlenih). Stopa ovisnosti se od 1992. godine s oko 0,45 povećala na oko 0,73 (73 umirovljenika na 100 zaposlenih) u 1999 godini.

Ovakvo kretanje stope ovisnosti i ukupnih mirovinskih izdataka rezultat je nepovoljnih gospodarskih kretanja, pada zaposlenosti, posljedica rata (povećanje broja invalidskih i obiteljskih mirovina), blagih uvjeta za ostvarivanje mirovinskih prava, te niza pogodnosti za određene skupine umirovljenika. Posljednjih desetak godina mirovinski sustav amortizirao je dio povećane nezaposlenosti i socijalnih teškoća te je, uz visoku cijenu, postao određeni socijalni tampon. Tu su cijenu s jedne strane platili sami umirovljenici kroz niže mirovine a s druge strane osiguranici i porezni obveznici kroz više doprinose i poreze.

Zbog sve većeg jaza između naplaćenih doprinosa i mirovinskih izdataka povećavali su se transferi mirovinskom fondu iz središnjeg državnog proračuna. Udio transfera iz proračuna u ukupnim prihodima

mirovinskog fonda u 1994. godini iznosili su manje od 1% da bi se u 1999. godini popeli na preko 33% prihoda mirovinskog fonda.

Navedena kretanja rezultirala su donošenjem Zakona o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu 1. siječnja 1999. godine kojim su se pooštrili kriteriji za odlazak u mirovinu (povećanje dobne granice, restriktivnija definicija invalidnosti itd.), te uvedena veća međuovisnost između uplaćenih doprinosa i visine mirovine. Navedene mjere trebale bi ublažiti rast mirovinskih izdataka.

Drugi korak koji je nužno učiniti za dugoročno rješavanje problema mirovinskog sustava je, više puta odgađana, mirovinska reforma.

Uvođenje drugog stupa mirovinskog osiguranja odnosno mirovinska reforma započinje 1. siječnja 2002. godine. S tim datumom 5 postotnih poena doprinosa za mirovinsko osiguranje prelazi iz sustava generacijske solidarnosti u drugi mirovinski stup. Time nastaje manjak u sustavu generacijske solidarnosti iz kojeg će se i dalje isplaćivati mirovine osiguranicima starijim od 40 godina. Navedeni manjak poznat je kao *tranzicijski trošak mirovinske reforme* koji će se transferirati iz proračuna a koji će za navedeni iznos mirovinskim fondovima 2 stupa izdati državne obveznice. Procijenjeni trošak mirovinske reforme u prvoj godini primjene (2002. godina) iznosi oko 2,4 milijarde kuna što je oko 1,3% bruto domaćeg proizvoda.

Osim uspostavljanja drugog i trećeg mirovinskog stupa trebalo bi razmisliti o dodatnom stabiliziranju prvog mirovinskog stupa u narednom razdoblju. Stabiliziranje bi išlo u smjeru daljnjih pokušaja smanjenja broja novih umirovljenika odnosno strožih kriterija za odlazak u prijevremenu mirovinu. Uz navedeno, poželjno bi bilo razmotriti opravdanost postojanja socijalnih transfera unutar sustava mirovinskog osiguranja odnosno njihovog izdvajanja iz mirovinskog osiguranja. Naime, danas mnoga mirovinska primanja nisu samo rezultat uplaćenih doprinosa nego su i rezultat prava ostvarenih temeljem određenog socijalnog statusa.

Osim povećanih izdataka proračuna do kojih će doći uslijed mirovinske reforme, na povećanje transfera iz proračuna prema mirovinskom fondu utjecati će i odluka Vlade Republike Hrvatske da dijelom provede odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. godine. Sukladno tome od 1. siječnja 2001. godine povećati će se mirovine ostvarene do 1998. godine a zbog uklanjanja disproporcija u razinama mirovina ostvarenim u različitim razdobljima. Tako će se, prema Prijedlogu zakona, mirovine ostvarene do 1995. povećati će se za 20%, ostvarene u 1995. za 18%, u 1996. za 16%, te one ostvarene u 1997. godini za 14%. Trošak primjene ovog Zakona u 2001. godini iznositi će oko 2,2 milijarde kuna (porast mirovinskih izdataka za oko 9,5%) a u desetogodišnjem razdoblju oko 23 milijarde kuna. Sredstva za provedbu ovog Zakona osigurati će se u državnom proračunu.

Rezultati koji se očekuju provođenjem mirovinske reforme su stabiliziranje mirovinskog sustava, rast nacionalne štednje te poticanje tržišta kapitala.

U travnju 2000. godine došlo je do smanjenja mirovinskog doprinosa na plaće za 2 postotna poena čime se smanjilo troškove rada i dijelom rasteretilo poslodavce i djelovalo u smjeru povećanja zaposlenosti. Ova će mjera rezultirati u mjesečnom smanjenju prihoda od doprinosa mirovinskog fonda za oko 100 milijuna kuna što će se također trebati osigurati u proračunu za ovu godinu (rebalansom) kao i u narednim godinama.

Jedan od problema mirovinskog fonda je slaba naplata doprinosa (oko 80%) te se zbog toga odlučilo da od 1. srpnja ove godine naplatu doprinosa preuzme Porezna uprava Ministarstva financija. Rješavanju ovog problema pripomoći će uspostava Središnjeg registra osiguranika kada se očekuje poboljšanje kontrole i naplate doprinosa kako za mirovinsko tako i za zdravstveno osiguranje. Također se očekuje zahvaćanje dijela sive ekonomije u smislu smanjenja sada neprijavljenih kao i zaposlenika prijavljenih na nižu osnovicu.

3.2.3. Reforma zdravstvenog sustava

Zdravstveni sustav u Republici Hrvatskoj jedno je od područja koje je označeno kao izvor fiskalnih problema posljednjih godina. Da bi se uspjelo konsolidirati fiskalni sustav neophodno je sanirati i reformirati zdravstveni sustav.

Problemi zdravstvenog sustava najbolje se očituju u činjenici da unatoč društvenom izdvajanju od oko 9% BDP-a za njegovo funkcioniranje (u europskim zemljama je prosjek 4 - 6% BDP-a) zdravstveni sustav ne uspijeva financijski pokriti ni sadašnju, nisku razinu kvalitete usluge. Potrebno je također istaknuti i činjenicu da se u Hrvatskoj za obvezno zdravstveno osiguranje izdvaja prosječno 800 DM

godišnje dok se recimo u Europi za istu svrhu prosječno izdvoji od 1500 DM (Danska) do 2200 DM (Njemačka) godišnje, dakle relativno manje ali nominalno puno više.

Dug Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje krajem 1999. godine iznosio je 4,2 milijardi kuna i ugrožava funkcioniranje cijelog sustava.

Rashodi sustava zdravstva mogu se grubo podijeliti u dvije skupine:

- troškovi zdravstvene zaštite – 82%
- troškovi socijalnih prava – 18%.

Za grupu troškova za podmirenje socijalnih prava HZZO će tijekom 2000. godine (iz vlastitih sredstava te transferom iz državnog proračuna) izdvojiti oko 2,3 milijarde kuna (oko 1,5% BDP-a). Upitno je koliko je Republika Hrvatska u stanju održavati razinu socijalnih prava iznad europskog standarda. Zbog navedenog, doći će do analize razine socijalnih prava i njihova smanjenja na razinu zajamčenu u Europskoj povelji socijalne sigurnosti, o čemu će naravno zadnju riječ dati Hrvatski državni sabor.

S ciljem ostvarenja nove zdravstvene politike Ministarstvo zdravstva napravilo je Strategiju i plan reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja koja će zahvatiti sve bitne elemente zdravstvenog sustava: organizaciju zdravstvene administracije, sustav financiranja zdravstva, sustav plaćanja i sustav pružanja usluga.

Cilj reforme je stvoriti stabilan zdravstveni sustav, te unaprijediti kvalitetu zdravstvenog sustava tako da na djelotvoran način doprinosi unapređenju i očuvanju zdravstvenog stanja stanovništva Republike Hrvatske.

S obzirom da je zdravstvo djelatnost koja je u fokusu izrazitog interesa svih građana reformski potezi u svakom segmentu moraju biti dobro osmišljeni, trebaju stvoriti supstitute za zatečeno stanje koje se reformom mijenja, kako se ne bi naglim, parcijalnim i prethodno neusklađenim mjerama došlo u situaciju da se mora odustati od njihove provedbe.

3.2.4. Privatizacija i dugoročne strukturne reforme

Privatizacija javnih poduzeća i društava kao jedan od fiskalnih prioriteta postavlja se iz nekoliko razloga:

- država, kad djeluje u aktivnostima kojim primarno odgovaraju privatnom sektoru, po svojoj definiciji nije racionalan i profitu usmjeren ekonomski subjekt, te dugoročno umanjuje konkurentsku snagu pojedinog poduzeća;
- privatizacija privlači strane investicije, svježi kapital, nove tehnologije i nova tržišta;
- značajno oslanjanje proračuna iz 1999. i 2000. godine na prihode od privatizacije umanjilo je fleksibilnost fiskalne politike u narednom razdoblju, te će stoga privatizacijski prihodi, uz sve potrebite reforme na rashodnoj strani, i u sljedeće tri godine biti od izuzetne važnosti za prihodnu stranu proračuna iako u padajućem iznosu.

Portfeljem Republike Hrvatske koji se nalazi u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, te Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka upravljat će Hrvatski fond za privatizaciju. Do objedinjavanja upravljačke funkcije nad cijelim državnim portfeljem dolazi zbog povećanja efikasnosti i kvalitete upravljanja državnim imovinom kao i zbog konsolidacije i privatizacije dijela portfelja.

Naime, cilj je da Hrvatski fond za privatizaciju u roku od godinu dana privatizira najveći dio portfelja a zadrži pakete dionica u društvima od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku.

Također je važno ukloniti sve moguće birokratske prepreke pri osnivanju manjih i srednje velikih poduzeća ili obrta obzirom da će upravo ta poduzeća i obrti najvjerojatnije pokrenuti novi val zapošljavanja nakon završenog restrukturiranja većih poduzeća. Svi ovi potezi, te daljnji napor u stvaranju uvjeta tržišnog natjecanja će dovesti do veće produktivnosti u svim djelatnostima gospodarstva što će poticati porast izvoza i investicija te povećati raspoloživi dohodak potrošača kroz niže cijene.

3.2.5. Likvidnost gospodarstva

Problem nelikvidnosti i nepodmirenih obveza znatno otežava poslovanje gospodarskim subjektima, te istovremeno otežava gospodarski rast.

Prema podacima kojima raspolaže Zavod za platni promet ukupne (prijavljene) nepodmirene obveze pravnih osoba krajem kolovoza 2000. godine iznosile su 21,5 milijardi kuna. Podatak se odnosi na 32,1 tisuća pravnih osoba s preko 137 tisuća zaposlenih. Od ukupnog iznosa nepodmirenih obveza čak 92%, odnosno 19,8 milijardi kuna odnosilo se na pravne osobe kod kojih su blokirani žiro računi dulje od godine dana.

Nova kretanja ukazuju na smanjenje nepodmirenih obveza (krajem 1999. godine ukupno nepodmirene obveze iznosile su 26,6 milijardi kuna) kao rezultat smanjene države potrošnje, podmirjenja ranije stvorenih državnih obveza, pomicanja rokova plaćanja PDV-a, proširenja nulte stope PDV-a, smanjenja cijene rada odnosno doprinosa na plaće, orijentacije na restrukturiranje i stečajevе a ne na sanacije kojima se ne rješavaju problematična poduzeća te početak strukturnih reformi. Međutim, to ne znači da je problem nelikvidnosti riješen.

Polazeći od ocjene da je država najveći generator nelikvidnosti, Vlada Republike Hrvatske poduzima i poduzimat će mjere kojima će započeti rješavanje ovog teškog problema. Slijedom toga Državnim proračunom za 2000. godinu predviđeno je 3,6 milijardi kuna za podmirjenje obveza iz prošlih godina. Osim toga, Vlada je donijela Program rješavanja preostalih dugova (do iznosa od 9,6 milijardi kuna) što je u izravnoj vezi s ublažavanjem nelikvidnosti.

S druge strane svježi inozemni kapital prijeka je potreba za oživljavanje gospodarstva, ali i ublažavanje nelikvidnosti.

Definiranje odgovorne i održive fiskalne politike sa stajališta fiskalnog deficita, javnog duga i ukupnih javnih izdataka osnova je za rješavanje ovog problema. Fiskalna odgovornost obuhvatit će sve razine vlasti sve do jedinica lokalne samouprave i uprave.

Uspostavom Državne riznice uvest će se urednost u izvršavanju državnih obveza, ubrzati obrtaj novca i povećati efikasnost upravljanja javnim izdacima.

Privatizacijom društava iz državnog portfelja te pokretanjem stečajeva nad nesolventnim poduzećima u državnom ili pretežito državnom vlasništvu s tržišta će se ukloniti poduzeća koja su izvor nelikvidnosti.

Promjenom zakonske regulative i sudske prakse iznalaziti će se rješenja za zaštitu vjerovnika i ubrzanje naplate nepodmirenih obveza.

Osobito će se razmotriti mogućnosti reprograma obveza, prijeboja obveza i potraživanja, razvoja tržišta kapitala, promjene dijela zakonodavstva i definirati obveze na razini trgovačkih društava, a sve kao dio cjelovitog programa rješavanja nelikvidnosti.

3.2.6. Štednja

S politikom smanjivanja rashoda države iniciran je širi proces štednje na svim razinama i područjima života. Namjera je uštedjeti za razvoj, zapošljavanje i strukturne promjene. Restrukturiranjem i privatizacijom poduzeća javnog sektora, posebice velikih sustava, valja eliminirati žarišta gubitaka i nelikvidnosti. Primjerice, INA, HEP i vodoprivreda, moraju postati financijski pozitivna poduzeća, jer imaju velike razvojne potrebe. Njihovi razvojni programi moraju se realizirati bez tutorstva i financijske podrške države.

U idućem razdoblju Hrvatska će energično poticati inozemne investicije. To će ojačati akumulaciju za razvoj, a istovremeno pomoći tehnološki napredak i prodor na nova tržišta. Pomoću tog procesa Hrvatska će se pripremati za europsku integraciju koja pretpostavlja slobodno kretanje kapitala.

Na području individualne štednje intenzivirat će se promotivna aktivnost, koja potiče štednju od malih nogu, poduzetničku štednju, ulaganja u vrijednosne papire, štednju za mirovine i drugo. S tim u vezi, država će riješiti svoju obvezu spram garantirane štednje. Ispituje se mogućnost jednokratnog rješenja akumulirane obveze koja se procjenjuje na oko 2 milijarde kuna. Prijedlog je plasirati državne obveznice u tom iznosu koje bi otkupljivale domaće banke. Njihova je likvidnost ionako u porastu, a privreda je još uvijek relativno skroman tražitelj kredita zbog visoke kamate i vlastitih financijskih problema.

Vlada će inicirati izradu trajnijeg sustava garantirane štednje (depozita) u kojem će biti pojačana uloga banaka.

U cilju prikupljanja i poticanja štednje u slijedećem razdoblju posebnu pažnju treba posvetiti razvoju ugovorne štednje (životno osiguranje, mirovinska štednja, stambena štednja). Saživljavanje takve štednje pretpostavlja razvijena tržišta. Podaci iz razvijenih zemalja koje su još nedavno i same bile u

tranziciji (npr. Španjolska, Portugal) pokazuju da se struktura štednje mijenja relativno brzo. Dok je početkom tranziciji veći dio štednje stanovništva bio u obliku depozita u bankama, krajem tranzicije udio ugovorne štednje iznosio je 70 – 80% štednje stanovništva.

Reforma mirovinskog sustava jedna je od najznačajnijih prekretnica u tom procesu.

3.2.7. Tržište kapitala

Republika Hrvatska se, poput mnogih drugih tranzicijskih zemalja nalazi pred imperativom razvoja efikasnog tržišta kapitala sa svim potrebnim institucijama i instrumentima iz razloga što su gospodarstva s razvijenim tržištem kapitala stabilnija, imaju veću mogućnost prilagodbe ekonomskim šokovima i imaju veliku ulogu u ekonomskom rastu i razvoju zemlje.

Poput drugih tržišta u razvoju i na hrvatsko tržište kapitala u proteklom razdoblju utjecale su negativne globalne silnice izazvane azijskom i ruskom krizom, ali značajniji negativan utjecaj su imali i politički pritisci, povećana unutarnja nelikvidnost, porast kamatnih stopa, bankarska kriza, deficit na tekućem računu bilance plaćanja.

Na nedovoljnu razvijenost tržišta kapitala utjecali su i sadržajno i terminološki neusklađeni i nejasni propisi kojima se regulira međusobni odnos državnih tijela koja navedene propise donose i primjenjuju te gospodarskih subjekata koji su ih dužni poštivati.

U cilju razvoja tržišta kapitala u narednom razdoblju potrebno je ustrajati na pozitivnim makroekonomskim trendovima i njihovom daljnjem unapređenju, prvenstveno na rastu bruto društvenog proizvoda, niskoj stopi inflacije, stabilnosti nacionalne valute i konzistentnom poreznom sustavu.

Paralelno s navedenim potrebno je razviti institucionalni oblik tržišta kapitala koji podrazumijeva daljnju nadogradnju zakonodavnog okvira, zaštitu ulagatelja te razvitak ostalih sudionika tržišta kao što su Komisija za vrijednosne papire, Središnja depozitarna agencija, Varaždinsko tržište vrijednosnica, Zagrebačka burza te fondovi i društva za poslovanje vrijednosnim papirima.

Propisi kojima se regulira tržište kapitala prilagođeni standardima Europske unije, morat će poticati a ne sprječavati ili ograničavati efikasnost djelovanja tržišta, te na taj način pripremiti teren za intenzivniju investicijsku aktivnost koja bi, pored privlačenja tijekova svježeg kapitala, neovisno radi li se o domaćim ili inozemnim izvorima, imala za posljedicu razvoj ukupnog gospodarstva te jačanje financijske baze svih sudionika na tržištu kapitala kao temeljnog preduvjeta za kontinuirani rast.

3.2.8. Monetarna politika

U uvjetima restriktivne fiskalne politike Hrvatska narodna banka može učinkovitije izvršavati svoje osnovne zadaće, prije svega osigurati stabilnost cijena. Tijekom promatranog razdoblja poboljšat će se stabilnost cijena. U 2004. godini očekuje se rast cijena od 3 %. To bi Hrvatsku svrstalo u stabilnu tranzicijsku zemlju. Ovisno o uspješnosti na području cijena, Hrvatska narodna banka mogla bi se angažirati na prioritetnim zadaćama ekonomske politike među kojima se ističe revitalizacija proizvodnje, izvoza i zaposlenosti. Također, Banka će biti angažirana na poboljšavanju monetarnog i bankarskog sustava, koji se moraju približiti standardima EMU i ECB, pratiti suvremene financijske i bankarske trendove. U tim svojim obvezama i zadaćama Hrvatska narodna banka će djelovati samostalno.

3.2.9. Decentralizacija i regionalni razvoj

Tijekom razdoblja od 1990. do 1999. godina vladajuća stranka izvršila je drastičnu centralizaciju ekonomske politike, tzv. neprivrednih djelatnosti i školstva, zdravstva, kulture i drugo, administrativnog sustava i drugih područja života. Primjerice, 1989. godine republički je proračun bio za 15% manji od općinskih. Oko 44% republičkog proračuna bila su transferna sredstva u korist manje razvijenih općina. Obrazovanje, zdravstvo i kultura financirale su se na razini općina. Današnja je situacija ekstremno drugačija. Primjerice, u 1998. godini, državni je proračun bio 4 puta veći od proračune lokalne uprave: općina, gradova i županija. Sredstva i odlučivanje u obrazovanju, kulturi, policiji i drugim djelatnostima centralizirana su na razini Republike.

U razdoblju potrebnog ograničavanja državnog proračuna objektivno je teško učiniti nagli zaokret. Međutim, valja započeti trend decentralizacije. Na fiskalnom planu to znači omogućavati općinama i županijama vlastite prihode i povećano sudjelovanje u raspodjeli zajedničkih poreza. U neprivrednim djelatnostima valja započeti reforme i reorganizacije koje će te djelatnosti programski i financijski približiti

potrebama stanovništva i lokalnih zajednica. Poticat će se inicijativa lokalnih zajednica da vlastitim i udruženim sredstvima preuzimaju sve veću ulogu u razvoju školstva, zdravstva, kulture i športa. Isto tako, lokalne zajednice moraju imati veću ulogu u stvaranju uvjeta za poduzetništvo, malu privredu, samozapošljavanje, izgradnju infrastrukture i dr.

Vlada će inicirati izradu prijedloga za novo administrativno ustrojstvo države, koje će uzeti u obzir povijesne, ekonomske, prostorne, prometne i druge kriterije. To je nužna pretpostavka za značajniji proces regionalizacije.

3.2.10. Znanost i tehnologija

Kako se obrazovana i stručna radna snaga smatra jednom od temeljnih komparativnih prednosti ekonomskog razvoja neke zemlje te svojevrsnom zaštitom od nezaposlenosti Hrvatska mora ulagati u obrazovanje mladih i stručnih kadrova. (Irci smatraju kako je obrazovanje bilo važan ako ne i kritičan faktor koji je privukao izravna strana ulaganja u zemlju. Clintonova administracija istakla je obrazovanje i istraživački rad kao jedan od tri glavna razvojna prioriteta. Ta aktivnost bila je izuzeta od proračunskih restrikcija.)

U skladu s navedenim u prijedlogu državnog proračuna za razdoblje 2001.-2003. godina izdaci za obrazovanje izuzeti su od nominalnog ograničavanja odnosno predviđen im je porast za stopu inflacije. Povećanom ulaganju u visoko školstvo treba svakako prethoditi temeljita ocjena kvalitete visokoobrazovanih ustanova u cilju unapređenja samog školovanja te osuvremenjivanja nastavnih planova i programa u skladu sa suvremenim svjetskim znanstvenim i tehnološkim dostignućima te potrebama hrvatskog gospodarstva.

Globalizacija ekonomskih procesa prisiljava svaku zemlju da se natječe na međunarodnim tržištima koja su danas zasićena industrijskim proizvodima svih vrsta. Sukladno tome integracija u međunarodne ekonomske tokove ovisi o sposobnostima svake zemlje u kreiranju i plasmanu novih proizvoda i usluga zasnovanih na inovacijama i novim tehnološkim procesima. Dakle, strateški je cilj Hrvatske gospodarske politike restrukturiranje ekonomije postupnim preusmjeravanjem sa tehnološki zastarjelih i neperspektivnih industrijskih grana prema onim sektorima koji se temelje na novim tehnologijama i znanju.

3.2.11. Pravni sustav

U proteklom razvoju institucije pravnog sustava nisu unapređivale situaciju zatečenu nakon raspada SRFJ. Dapače, došlo je do eskalacije svih oblika kriminala i povećanje pravne nesigurnosti na svim područjima života. Došlo je do proširenja pojave kršenja ustavnih i temeljnih ljudskih prava. Na području gospodarstva naglo se povećao gospodarski kriminal i veoma se proširila korupcija. Hrvatska je ušla u razred iznimno korumpiranih zemalja.

U strategiji nove Vlade prioritetan je zadatak reorganizirati pravni sustav i učiniti ga učinkovitim na svim područjima. Pritom iznimno striktno poštovati će se Ustav i međunarodni pravni standardi pravnih institucija. Poboljšat će se menadžment pravnih institucija i njihov učinak na rješavanje pitanja na svim područjima života.

Tijekom 2000. i 2001. godine pripremit će se i izvršiti reforma administrativnog ustroja s ciljem decentralizacije države, ali i poboljšanje učinkovitosti lokalne samouprave. Radi smanjivanja prevelikih rashoda postojećeg ustroja, smanjit će se broj općina i županija. Realizirati će se sustav i djelovanje mjesnih zajednica s ciljem unapređenja neposredne demokracije u društvenom, političkom i ekonomskom razvoju.

3.3. Socijalni pakt

U raznim oblicima socijalni paktovi postoje u većini zemalja Europe (npr. Belgija, Danska, Njemačka, Irska). U nekim zemljama radi se o potpisanim tripartitnim ugovorima, a u nekima o institucionaliziranom tripartizmu. Irski model socijalnog pakta "Programme for Prosperity and Fairness" definira nekoliko područja: konkurentnost domaćeg gospodarstva, minimalne plaće, javni transport,

stanogradnju, brigu o djeci i obitelji, zdravstvenu zaštitu, jednakost, obrazovanje, poljoprivredu te suradnju i povezanost Irske sa ostalim zemljama. Potpisnici sporazuma su Vlada, poslodavci, sindikati, seljaci i neke nevladine organizacije i grupe.

U Republici Hrvatskoj se u uvjetima opće socijalne nesigurnosti kao što je rad bez plaće, novčana zakidanja radnika, kaotični uvjeti privređivanja i neizvjesnost na tržištu rada pokazalo da socijalno suglasje predstavlja jedan od preduvjeta izlaska iz krize. Svrha je socijalnog pakta kako uspostava socijalnog mira tako i definiranje socijalnih obveza i odgovornosti socijalnih partnera te razvitak demokratsko- interesne kulture.

Tri su temeljna dijela socijalnog sporazuma:

- I. Načelni dio u kojem bi se definirali strateški ciljevi i instrumenti socijalno- gospodarskog razvoja, materijalna osnova društvenog razvoja, proračunska politika, tržište rada, kolektivni ugovori, suodlučivanje i socijalni dijalog, uvjeti privređivanja i novog zapošljavanja, gospodarske i socijalne reforme te gospodarske i socijalne integracije. Također, ovdje bi se definirale i obveze socijalnih partnera: Vlade RH, poslodavaca i sindikata.
- II. Dodaci u kojima bi se pobliže definirale mjere porezne politike, politike plaća, zapošljavanja te popisi zakonskih novela i prijedloga zakona.
- III. Institucionaliziranje Gospodarsko socijalnog vijeća kojim bi se zakonski definirala uloga GSV-a, utemeljila profesionalna struktura te tripartitna zastupljenost u odabranim institucijama.

Socijalni bi se pakt potpisivao na razdoblje od 3 godine pri čemu bi se analize provedbe vršile permanentno na GSV-u odnosno jednom godišnje cjelovito.

Socijalni pakt koji će u Hrvatskoj nositi naziv " Partnerstvo za razvoj" trebao bi biti potpisan tijekom studenog 2000. godine.

4. STRATEGIJA UBRZANOG ZAPOSŁJAVANJA

Tijekom 1999. godine hrvatsko je gospodarstvo ostvarilo za 1/5 manje BDP nego prije deset godina, tj. 1989. godine. Istodobno, broj zaposlenih bio je manji, također za 1/5. Funkcionalna veza između proizvodnje i zaposlenosti ponajviše je uočljiva na primjeru industrije. Tijekom prošle godine industrijska je proizvodnja jedva dosegla 60% proizvodnje ostvarene u 1989. godini, a zaposlenost u industriji (272.000) nije dostigla niti 50% (567.000) nekadašnje. Gubitak tržišta, rat u Hrvatskoj i BiH te pretvorba socijalističkog u privatno vlasništvo glavni su uzroci svojevrsne "deindustrijalizacije" Hrvatske. Niti Slovenija, koja se smatra najuspješnijom tranzicijskom zemljom, nije uspjela zaštititi svoju industriju od navedenih šokova. Industrijska proizvodnja Slovenije prošle je godine bila 20% manja nego prije 10 godina, a tijekom tog razdoblja industrijska se zaposlenost smanjila od 378 tisuća na 222 tisuće radnika.

Navedene činjenice i brojke uvjerljivo dokazuju jednostavnu istinu: zaposlenost zavisi od proizvodnje. Zato se najučinkovitije povećanje zaposlenosti može postići kroz porast proizvodnje i realizaciju novih projekata. U zacrtanoj strategiji to je zadaća neposrednih gospodarskih subjekata, poduzetnika iz zemlje i inozemstva. Uloga je države stvoriti opće uvjete pogodne za investiranje i razvoj.

Hrvatsko gospodarstvo prolazi kroz fazu obnove, još uvijek nedovršene tranzicije i pripreme za ulazak u europske integracije. U takvim uvjetima nije realno očekivati da će bez pomoći i intervencije države tržište i poduzetništvo sami preokrenuti negativan trend zapošljavanja.

Zbog navedenih razloga Vlada Republike Hrvatske mora preuzeti globalnu i kontinuiranu odgovornost za rast zapošljavanja te stimulirati aktivnost domaćih i inozemnih poduzetnika.

Aktivnosti i mjere Vlade Republike Hrvatske

Aktivnost Vlade Republike Hrvatske na području zapošljavanja može se podijeliti na dva bloka. U prvom, na globalnom planu Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskom državnom saboru i provodi politiku i planske dokumente koji poboljšavaju opće uvjete za rast proizvodnje, izvoza i zaposlenosti. U drugom, Vlada Republike Hrvatske predlaže mjere koje potiču poduzetnike na realizaciju projekata za povećanje proizvodnje i novu proizvodnju.

U Državnom proračunu za 2000. godinu predviđeno je prekinuti trend rasta udjela državnih rashoda u BDP, a projekcije proračuna za razdoblje 2001. - 2003. godine planiraju smanjenje tog udjela

od 47,0% u 2000. godini na 39,2% u 2003. godini. U projekcijama za 2004. godinu predviđa se sniziti udio rashoda na 38,0% BDP i izjednačiti s udjelom prihoda u BDP.

Tako snažno smanjenje državne potrošnje nesumnjivo će ojačati financijski položaj privatnih poduzetnika i javnih poduzeća. Povećanje proizvodnje i novi projekti djelovat će na prekid negativnog trenda zapošljavanja. Predviđa se u razdoblju do 2004. godine povećati broj zaposlenih za 90.000 i stvoriti uvjete za dugoročnu stopu rasta od 2% godišnje. Ta stopa omogućuje godišnji rast zapošljavanja oko 30.000.

Politika i program ubrzanog zapošljavanja

U veljači 1998. Hrvatski je državni Sabor usvojio Nacionalnu politiku zapošljavanja. S obzirom na negativan trend zapošljavanja postoji potreba da se preispita koncept i mjere spomenutog dokumenta. S tom namjerom Vlada će do 15. siječnja 2001. godine izraditi dokument: 'Politika i program intenziviranja zapošljavanja tijekom razdoblja 2001. do 2004. godine'. Taj dokument operacionalizirati će se kroz godišnje dokumente. U politici i programu zapošljavanja važnu ulogu imat će ponajbolja velika hrvatska poduzeća i srednje velike profitabilne tvrtke. U toj grupaciji radi oko 10% radnika. S poboljšanjem općih uvjeta privređivanja te će tvrtke investirati u nove projekte i kadrove.

Međutim, ponajveći doprinos zapošljavanju očekuje se od male privrede koja bi mogla stvoriti barem 50% novih radnih mjesta, a s uključenjem turizma zaposliti i do 2/3 novozaposlenih radnika. Poticat će se samozapošljavanje i rad u kući, jer to poboljšava radne i životne uvjete domaćica, invalida, hendikepiranih i drugih osoba.

Utvrđit će se koje su realne mogućnosti povećanja zaposlenosti u tako zvanim radno intenzivnim djelatnostima i metalnoj, tekstilnoj i obućarskoj, prehrambenoj i drugim industrijama. Ispitat će se fizibilnost većih građevinskih projekata koji se temelje na nacionalnim resursima kao što su more, rijeke, zemljišta za izgradnju ekoloških postrojenja, turističkih i sportsko rekreativnih kompleksa i drugo. Poticat će se inozemni investitori da ulažu u takve projekte i zapošljavaju domaću radnu snagu.

Također, bilo bi uputno novi dokument prilagoditi aktivnostima EU na području zapošljavanja. Europsko vijeće usvojilo je 1998. godine dokument "Employment Guidelines" koji sadrži praktična uputstva kako poboljšati uvjete za zapošljavanje. Države članice imaju obvezu svake godine utvrditi svoj dokument istog naslova sa zadacima i mjerama koje rješavaju njihove specifične probleme.

Uputstva za zapošljavanje počivaju na četiri stupa (pillars):

- stalno poboljšavanje sposobnosti za rad i zapošljavanje (employability) mladih ljudi, ali i odraslih,
- razvijanje i širenje poduzetništva (entrepreneurship) potrebnog za razvoj postojeće i nove proizvodnje, te zapošljavanje u vlastitoj režiji,
- prilagodljivost (adaptability) radnika i poslodavaca na nove tehnologije i tržišta, te
- jednake šanse (equal opportunities) za zapošljavanje ženskog i muškog stanovništva, integracija hendikepiranih ljudi u radni život, nediskriminiranje kandidata i zaposlenika na temelju njihove religije, nacionalnog i etničkog porijekla i drugo.

Radi povećanja proizvodnje i zapošljavanja u postojećim kapacitetima i realizacije novih projekata država će poticati poduzetništvo fiskalnom politikom i drugim mjerama.

Poreznom politikom (porez na dobit) uvest će se nekoliko olakšica za nove zaposlene radnike. Prvo, dozvolit će se jednogodišnje smanjenje porezne osnovice za neto prirast plaća izazvan povećanjem broja zaposlenika. Drugo, zavisno o veličini investicije i broja zaposlenih progresivno će se smanjivati stopa poreza na dobit. Primjerice, u prijedlogu novog Zakona o porezu na dobit koji će ugraditi postavke Zakona o poticanju ulaganja, za investicije veće od 60 milijuna kuna koje osiguravaju zaposlenje za više od 70 radnika predlaže se nulta porezna stopa.

Država će uvesti stimulativne porezne stope (poreza na dobit) radi poticanja obnove i razvoja Vukovara, područja posebne državne skrbi, jadranskih otoka i drugih kritičnih područja (pograničnih, planinskih).

5. EKONOMSKA VALORIZACIJA POLITIČKOG POLOŽAJA

Osnovni prioriteti međunarodnog političkog i gospodarskog djelovanja s ciljem postizanja koristi za gospodarstvo Republike Hrvatske jesu ostvarenje dugoročno održivog gospodarskog rasta kroz poticanje i povećanje stranih ulaganja, intenzivno uključivanje u međunarodne trgovinske tokove i zajedničko tržište Europske unije, povećanje konkurentnosti, proizvodnje, zaposlenosti i izvoza, te bolji pristup međunarodnim tehnološkim tokovima.

Nepotpuno integriranje ili ostajanje izvan europskih ili euroatlantskih struktura imalo bi dugoročno nesagledivo nepovoljne posljedice na razvoj hrvatskog gospodarstva i društva. Stoga je proces približavanja Europskoj uniji jedan od osnovnih instrumenata postizanja zacrtanih gospodarskih ciljeva.

U procesu pridruživanja i institucionalnih prilagodbi standardima Europske unije kao i procesu približavanja cjelokupnim međunarodnim tokovima ostvareni su značajni pomaci u međusobnim političkim i gospodarskim odnosima.

Aktualni politički položaj Republike Hrvatske potvrđuje se kroz postignute sporazume za pridruživanje raznim međunarodnim organizacijama i inicijativama:

- pristupanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo **Partnerstva za mir** u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) 25. svibnja 2000. godine potvrđuje političku stabilnost i međunarodni politički kredibilitet Republike Hrvatske. Poimanje Hrvatske kao stabilnog političkog partnera pridonijet će stvaranju kredibiliteta Hrvatske u međunarodnim gospodarskim tokovima te na taj način olakšati pristup svjetskom tržištu kapitala.
- potpisivanje **Deklaracije o suradnji** sa zemljama članicama Europske zone slobodne trgovine (EFTA) u lipnju ove godine otvara put institucionaliziranju suradnje Republike Hrvatske sa zemljama članicama EFTA-e o čemu započinju pregovori već u listopadu ove godine. Iako Deklaracija ima prvenstveno politički značaj zasigurno će utjecati na bolje pozicioniranje Republike Hrvatske u budućim pregovorima s Europskom unijom, te započetim bilateralnim pregovorima sa zemljama članicama Zone slobodne trgovine Srednje Europe (CEFTA). Od buduće suradnje sa zemljama članicama mogu se očekivati dodatne gospodarske koristi za hrvatsko gospodarstvo, pri čemu ne treba zaboraviti da su tržišta zemalja EFTA-e dio zajedničkog tržišta Europske unije. Sudjelovanje Republike Hrvatske u zoni slobodne trgovine će, putem oslobođanja od carina i kvantitativnih ograničenja odnosno slobodnog pristupa hrvatskih proizvoda na tržišta zemalja članica, utjecati na povećanje konkurentnosti hrvatskih izvozno orijentiranih gospodarskih grana, te time i povećanje izvoza.
- potpisivanjem **Protokola o pristupanju** u srpnju ove godine ostvareno je članstvo u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO). Nakon ratifikacije Protokola od strane Hrvatskog državnog sabora Republika Hrvatska će postati punopravna članica u roku od 30 dana od dostave obavijesti o ratifikaciji Tajništvu WTO-a.
Tijekom pregovora o pristupanju u značajnoj je mjeri usklađeno nacionalno zakonodavstvo sa standardima WTO-a što će bitno olakšati očekivane pregovore s EU i potaknuti stvaranje predvidivog pravnog okvira i manje rizičnih uvjeta poslovanja i investiranja. Punopravno članstvo republike Hrvatske u WTO-u utjecat će na jačanje hrvatskog političkog i financijskog kredibiliteta, te porast povjerenja domaćih i stranih gospodarstvenika. Ojačan financijski kredibilitet uvjetovat će smanjenje cijene kapitala što bi dodatno trebalo pozitivno utjecati na gospodarski rast.
Hrvatskoj industriji i poljoprivredi će uslijed snižavanja i ukidanja carina biti olakšan pristup na tržišta zemalja članica što će svakako utjecati na povećanje izvoza. S druge strane će pojačavanje konkurencije na domaćem tržištu ubrzati započeti proces restrukturiranja i privatizacije hrvatskog gospodarstva.
Pored svega navedenog, Hrvatskoj se otvara mogućnost sudjelovanja u dvostranim pregovorima za primitak novih država u WTO, što je dodatna prigoda za zaštitu

ekonomskih i političkih interesa Republike Hrvatske (trenutno se u postupku primanja u WTO nalazi oko trideset država a među njima su i države od posebnog političkog i gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku kao što su BiH i Makedonija).

5.1. Mjesto Hrvatske u europskoj podjeli rada

Republike Hrvatska pripada grupi tzv. malih zemalja i kao takva mora razvijati otvoreno, izvozno orijentirano gospodarstvo u cilju prevladavanja prepreka gospodarskom razvoju i poticanja rasta zasnovanog na izvozu više nego na domaćoj potražnji.

Jedna od osnovnih pretpostavki za održivi gospodarski razvoj i rast malih zemalja je integriranje u globalne i regionalne gospodarske tokove.

Za Republiku Hrvatsku je najznačajnije integriranje u gospodarske tokove Europske unije jer je EU najjači i tehnološki najnapredniji okvir gospodarskog integriranja u Europi. Uključivanje u gospodarske tokove EU neupitno će pružiti najsnažniji poticaj za gospodarski rast i razvoj Hrvatske. Osim toga EU i njene članice predstavljaju najznačajnije trgovinske partnere Republike Hrvatske.

Očekivani učinci na trgovinskom planu, dugoročno gledajući, liberalizacija tržišta i integracija u gospodarske tokove Europske unije trebali bi biti izuzetno povoljni za Hrvatsku uslijed stvaranja stabilnih trgovinskih tokova, jačanja konkurentnosti, industrijske specijalizacije, korištenja učinaka ekonomije obujma, uspostave viših oblika poslovne suradnje itd..

Na monetarnom planu integriranje u Europsku uniju za Hrvatske u perspektivi znači vezivanje tečaja za Euro i ulazak u monetarnu uniju. Za malu i nužno otvorenu zemlju prednosti takvih promjena čine se daleko većim od troškova gubitka monetarne suverenosti. Troškovi su prvenstveno vezani uz gubitak mogućnosti utjecaja monetarne politike na ciklička kretanja u hrvatskom gospodarstvu, dok koristi proizlaze iz mogućnosti ulaska na veliko područje monetarne unije, iz otklanjanja tečajnih transakcijskih troškova, dugoročne monetarne stabilnosti, znatno većeg pristupa izravnim stranim ulaganjima itd..

Na fiskalnom planu, dugoročno gledajući, koristi također premašuju troškove. Sam ulazak u Europsku uniju neće znatnije utjecati na hrvatski porezni sustav, dok će prihodi iz fondova Unije biti veći od hrvatskog izdvajanja u proračun Unije.

Kada je riječ o sektorskim efektima treba naglasiti da rezultati postojećih analiza konkurentnosti značajnijih sektora hrvatskog gospodarstva ukazuju da je središnji problem njihovo konkurentsko zaostajanje za razvijenim tržištima. Strukturne pretpostavke konkurentnosti na nacionalnoj i sektorskoj razini nedovoljno su razvijene. S većim otvaranjem hrvatskog gospodarstva konkurencija će i na domaćem tržištu biti sve jača a samim tim će opstanak nekonkurentnih domaćih poduzeća biti sve ugroženiji. Stoga proces restrukturiranja treba ubrzati odnosno pokrenuti tamo gdje još nije započeo.

5.2. Pripreme i prilagodbe Hrvatske za ulazak u EU

Proces pridruživanja i potpunog integriranja republike Hrvatske u Europsku uniju podrazumijeva prilagodbu cjelokupnog gospodarskog sustava i njegovog razvoja u skladu s europskim standardima, kao i ispunjavanja kriterija za punopravno članstvo u Europskoj uniji. Ti su kriteriji poznati kao kriteriji iz Kopenhagena a podrazumijevaju djelotvorno tržišno gospodarstvo i mogućnost suočavanja s konkurentnim snagama unutar EU, te usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s propisima Europske unije.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije uspostaviti će početni okvir za proces prilagodbi Hrvatske. Iz tog sporazuma proizaći će niz zadataka za Hrvatsku koji se mogu podijeliti u tri skupine. Prvu skupinu čine zadaci vezani za proces tranzicije i proces reformi u cilju stvaranja uvjeta za održivi gospodarski rast i razvoj. Drugu skupinu čine zadaci vezani za zakonodavni okvir, dok treću skupinu čine zadaci vezani za razvijanje učinkovite infrastrukture i jačanje institucijske sposobnosti. Na strategiju razvitka i stabilnosti hrvatskog gospodarstva nadovezat će se Nacionalna strategija pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Europska unija priprema odluku o otvaranju programa pomoći za Republiku Hrvatsku i druge zemlje jugoistočne Europe (CARDS) koji bi im trebao olakšati ispunjavanje zadataka koji će proizaći iz SSP-a. U narednim godinama Hrvatska treba nastojati dobiti što je moguće veći udio u raspoloživim sredstvima iz CARDS programa koje treba iskoristiti u funkciji razvoja.

Aktualno razdoblje odnosa Republike Hrvatske i Europske unije obilježava intenzivan dijalog na svim razinama te prihvaćanje Hrvatske kao partnera EU. Značajan napredak u odnosima predstavlja otvaranje pregovora o spomenutom Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) u listopadu ove godine.

Studija izvedivosti Zajedničke konzultativne radne skupine Republike Hrvatske i Europske unije sadrži pregled stanja po sektorima za koja se budućim Sporazumom predviđaju mogućnosti suradnje s preporukama daljnjeg djelovanja u cilju započinjanja pregovora.

Studijom je ocijenjeno da je razvijanje i učvršćivanje regionalne suradnje važan čimbenik stabilizacije regije. U tom kontekstu pozitivno je ocijenjeno pokretanje Jadransko-jonske inicijative unutar Pakta o stabilnosti za Jugoistočnu Europu i dosadašnja aktivna i konstruktivna uloga Hrvatske u radu radnih stolova Pakta. Mehanizmi SSP-a omogućiti će daljnje jačanje dosada ostvarene regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa Hrvatske.

Procijenjeno je da Hrvatska posjeduje dobru industrijsku osnovu i sektore sa značajnim potencijalom za razvitak, te kvalificiranu i obrazovanu radnu snagu. Sektor s iznimnim razvojnim potencijalom je turizam, a restrukturirana, modernizirana i privatizirana industrija brodogradnje mogla bi dodatno potaknuti gospodarski razvitak. Konkurentnost hrvatskog gospodarstva na europskom tržištu trebala bi se ojačati koherentnom i ambicioznom strukturnom reformom gospodarstva.

Dosadašnji trgovinski odnosi Republike Hrvatske i Europske unije temeljeni su na sustavu unilateralnih autonomnih trgovinskih preferencijala. Studijom se predviđa asimetrično otvaranje tržišta Europske unije Hrvatskoj, s konačnim ciljem uspostave zone slobodne trgovine i postupnog uključivanja Hrvatske u paneuropska pravila o podrijetlu robe (tzv. europska kumulirana pravila), što bi omogućilo dodatno povećanje trgovinske razmjene. Očekuje se da će ostvarenje konačnog cilja, uspostava zone slobodne trgovine, biti razmatrana nakon isteka ugovorenog prijelaznog razdoblja. Iako će postignuta liberalizacija unutarnjeg tržišta proizvoda i usluga omogućiti pregovore trgovinskih odredbi SSP-a, ocijenjeno je da je potrebna daljnja liberalizacija trgovinskog režima Hrvatske, poglavito u sektoru poljoprivrednih proizvoda i usluga, nastavak procesa privatizacije, razvitak financijskog tržišta te privatizacija bankarskog sektora, kako bi se moglo udovoljiti općim i trgovinskim obvezama budućeg Sporazuma.

Dosadašnje reforme financijskog i bankarskog sektora stvorile su osnovu za pokretanje suradnje u okviru SSP-a u tim područjima.

Sporazum će omogućiti suradnju u području pravosuđa i unutarnjih poslova, prilagodbe europskim tehničkim standardima, usvajanje i primjene zakonodavstva glede zaštite tržišnog natjecanja, državne pomoći i državnih nabavki, zaštite intelektualnog, industrijskog i trgovinskog vlasništva, te pružiti podršku procesu harmonizacije zakonodavstva u području telekomunikacija.

SSP-om se predviđa pojačana suradnja s Republike Hrvatske u područjima turizma, industrije, brodogradnje, izgradnje transportne infrastrukture i razvitka energetskog sektora.

Za akademsko razdoblje 2000-2001 Hrvatskoj je otvoren europski obrazovni program TEMPUS i program tehničke pomoći čija je namjena pomoć u pripremi Vlade Republike Hrvatske za učinkovito provođenje političkih, gospodarskih i institucionalnih veza s Europskom unijom. Značajnija financijska sredstva iz tog programa mogla bi utjecati na brži politički i gospodarski razvitak Hrvatske.

SSP će kao preferencijalni sporazum, te prvotni oblik ugovornih odnosa s Europskom unijom pridonijeti političkoj stabilizaciji i gospodarskom razvitku Hrvatske. Potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju omogućiti će bliske institucionalne veze s Unijom. Ovakav napredak u procesu integriranja podrazumijeva usvajanje europskog pravnog sustava odnosno *acquis communautaire*-a. Stabilan pravni sustav i predvidiva pravna regulativa koji su na snazi u EU smanjiti će percepciju rizika ulaganja i utjecati na povećanje cjelokupnih investicija. Povećane investicije utjecale bi na povećanje proizvodnje i posredno na povećanje zaposlenosti i štednje što bi uz restriktivnu fiskalnu i odgovarajuću monetarnu politiku imalo pozitivan učinak na hrvatsko gospodarstvo. Povećana strana izravna ulaganja donijela bi hrvatskom gospodarstvu, pored financijske koristi, olakšan pristup svjetskim tehnološkim tokovima i novim tržištima te ujedno poboljšala poslovanje i konkurentnost domaćih poduzeća.

Zaključno, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i Uredba o asimetričnom otvaranju tržišta Europske unije Hrvatskoj (za koju se očekuje da bi mogla biti usvojena prije zaključivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju) potaknuti će olakšanim pristupom hrvatskih proizvoda, roba i usluga na europsko tržište snažniji gospodarski razvitak. SSP-om će biti otvorena perspektiva potpunijeg institucionaliziranja odnosa s EU budući da će se po isteku ugovorenog prijelaznog razdoblja razmotriti

uključivanje u zonu slobodne trgovine Europske zajednice. Hrvatsko gospodarstvo bi time ostvarilo značajne gospodarske koristi za održivi gospodarski razvitak s visokim stopama rasta.

U perspektivi potpunog i učinkovitog uključivanja hrvatskog gospodarstva u europsko zajedničko tržište potrebno bi bilo izraditi analize zajedničkih politika Europske zajednice, te gospodarskog i financijskog stanja europske Ekonomske i monetarne unije.

Sukladno studijama o procjeni razvojnih perspektiva i kapaciteta Hrvatske, a nastavno na Ekonomski program gospodarskog razvitka i operativnu strategiju njegovog provođenja, mogla bi se usvojiti načela i smjernice uključivanja hrvatskog gospodarstva u europske gospodarske tokove.

6. PRELIMINARNI REZULTATI PRIPREME DUGOROČNOG PLANA RAZVOJA HRVATSKE (*Hrvatska u 21. stoljeću*)

S promjenom političkog okružja u Republici Hrvatskoj, razrada dugoročne strategije razvoja, te posebice jačanja gospodarstva, stabilnog rasta i veće zaposlenosti postaje osnovni preduvjet političke i socijalne stabilnosti i preduvjeta međunarodnim integracijama Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske pokrenula je projekt "Hrvatska u 21. stoljeću". Brojne znanstvene ustanove, poduzeća i pojedinci uz potporu ministarstava i ostalih tijela državne uprave sudjeluju u tom projektu.

Preliminarna istraživanja pokazuju da Hrvatska u idućih 10 godina može svoj per capita društveni proizvod dovesti na nivo od USD 10.000 uz godišnju stopu rasta od 5-6%. Razvojna iskustva brojnih sličnih država ukazuju da je taj cilj ostvariv i umjeren ako se optimalno planiraju razvojni pravci, iskoriste prednosti naših resursa i izbjegnu negativna iskustva drugih zemalja.

Prednosti koje jedino mogu omogućiti kontinuiran i kvalitetan razvoj Hrvatske su nadasve dobro kvalificirana radna snaga, relativno razvijena industrijska tradicija, te solidna fizička infrastruktura. Nasuprot, ključne su slabosti u zastarjelom, i prezaduženom gospodarstvu, akutnoj oskudici organizacijsko-upravljačkih vještina, nerazvijenoj financijskoj infrastrukturi, tromom, neiskusnom i neefikasnom trgovačkom pravosudnom sustavu, te nedovoljnom oslanjanju na potencijale i kreativnost domaćeg i inozemnog privatnog investicijskog kapitala.

Informacijsko-tehnološka revolucija pokrenula je duboke promjene u tradicionalnim financijskim mehanizmima. Radno zakonodavstvo postaje sve elastičnije, a zbog pucanja tradicionalnih veza između banaka i poduzeća, sve je izraženija financijska dezintermedijacija, te udio direktnog financiranja putem obveznica, dionica i posebnih oblika poduzetničkog kapitala postaje sve značajniji. Preduvjet tim globalnim procesima je promptna restrukturalizacija banaka, te tržišta rada i kapitala, kako bi aktivno poticala, a ne kočila rast poduzetništva, produktivnosti i profitabilnosti.

Posebni tehnološki izazov čini recentan fenomenalan rast internetom determiniranog gospodarstva, kao što je B2B i B2C gospodarstvo, te tome pridružen zadovoljavajući stupanj razvijenosti tehnološke i kadrovske infrastrukture.

Za male privrede, poput Hrvatske, globalizacija proizvodnje znači da koncept nacionalnog proizvoda i nacionalne industrije, postaje sve manje značajan. Razvojna iskustva nastajućih i propulzivnih gospodarstava u Aziji i Latinskoj Americi, pokazala su da je problem gospodarskog razvitka pogrešno svociti na selektivno poticanje pojedinih privrednih grana, već se najboljom razvojnom strategijom pokazalo ulaganje u kvalitetno obrazovanje, poticanje privatnog poduzetništva, povećanje organizacijsko-upravljačkih sposobnosti, te podizanje efikasnosti temeljnih tržišnih institucija-konkurencije, te financijskog, pravosudnog i mirovinskog sustava.

Hrvatsko se gospodarstvo ne nalazi u posebnoj krizi, već u tranzicijskoj recesiji prouzročenoj strukturnim problemima i dodatno opterećenom ratnim štetama. Eventualna brzopleta makroekonomske ekspanzija mogla bi i produbiti strukturne probleme, jer bi nagla promjena tečaja zbog široke primjene valutarne klauzule i visoke razine zaduženosti gospodarstva ubrzo dovela do sveobuhvatne financijske krize. Osnovni preduvjet trajnom jačanju konkurentnosti gospodarstva i padu stope nezaposlenosti su makroekonomska i pravna stabilnost, deregulacija, privatizacija putem stranih strateških ulagača i razvoj privatnog sektora.

PRILOG: DETALJNE TABELE PROJEKCIJA

Tabela 1: SREDIŠNJI DRŽAVNI PRORAČUN – 2000-2003

(000 HRK)	1998	1999	2000 PLAN	2000 REBALANS	2001 PLAN	2002 PROJEKCIJA	2003 PROJEKCIJA
UKUPNI PRIHODI	43.808.593	46.356.724	47.030.110	44.017.354	53.007.590	48.060.183	48.925.853
TEKUĆI PRIHODI	42.019.401	40.045.873	38.563.499	40.510.614	40.236.590	42.589.183	45.354.853
POREZNI PRIHODI	40.327.487	37.852.386	36.619.785	38.429.958	38.212.752	40.534.790	43.250.473
Porezi na dohodak	4.915.096	4.571.102	3.368.364	4.142.017	3.679.370	3.989.230	4.346.869
Porezi na dobit	2.461.149	2.365.955	2.015.342	1.713.383	1.081.374	1.094.621	1.109.945
Porez na promet nekretnina i prava	270.925	246.854	260.604	243.939	263.942	282.682	304.166
Porez na promet proizvoda i usluga	1.972.045	387.922	200.000	151.933	75.000	25.000	0
Porez na dodanu vrijednost	20.228.226	19.829.971	19.934.500	20.728.836	22.014.201	23.577.069	25.368.775
Trošarine (ukupno)	5.896.787	6.160.719	6.978.874	7.613.984	8.070.712	8.456.357	8.933.992
- na naftne derivate	3.169.771	3.432.957	3.773.445	4.446.300	4.487.368	4.829.361	5.257.592
- na alkohol	176.897	168.335	174.465	273.721	267.630	275.659	283.929
- na pivo	277.889	276.782	285.824	405.155	449.202	471.662	497.604
- na bezalkoholna pića	83.182	84.658	89.038	92.078	91.455	96.028	101.310
- na duhanske prerađevine	1.983.435	1.969.920	2.384.479	2.174.586	2.409.245	2.406.303	2.403.365
- na kavu	76.807	77.648	81.213	90.831	83.265	87.428	92.237
- na uvoz automobila	128.806	149.423	180.410	118.720	270.546	275.915	280.957
- na luksuzne proizvode		996	10.000	12.594	12.000	14.000	17.000
Carina i carinske pristojbe	4.127.523	4.287.890	3.859.101	3.833.809	3.025.153	3.106.832	3.183.726
Ostali porezni prihodi	27.943	1.973	3.000	2.056	3.000	3.000	3.000
NEPOREZNI PRIHODI	1.264.121	2.193.487	1.943.714	2.080.657	2.023.838	2.054.393	2.104.380
KAPITALNI PRIHODI	1.789.192	6.310.851	8.466.611	3.506.740	12.771.000	5.471.000	3.571.000
- Prihodi od privatizacije	1.432.366	6.078.881	8.200.000	3.266.976	12.500.000	5.200.000	3.300.000
UKUPNI RASHODI I POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE	42.551.916	48.878.763	48.300.000	50.663.668	50.855.000	52.772.962	50.663.673
UKUPNI RASHODI	41.473.167	47.379.585	47.705.205	49.930.530	49.977.900	51.895.862	49.786.573
TEKUĆI RASHODI	34.883.026	38.476.083	41.763.128	44.165.456	44.812.617	44.280.769	41.985.295
Plaće i doprinosi	13.030.296	14.695.013	15.127.621	15.415.465	13.808.378	13.808.378	13.808.378
Ostale kupovine dobara i usluga	9.618.416	7.395.844	9.786.114	9.165.126	8.042.404	7.238.164	6.514.347
Izdaci za kamate	1.951.283	2.099.141	2.510.192	2.580.687	3.360.914	3.238.326	3.583.556
Transferi i subvencije	10.283.031	14.286.085	14.339.201	17.004.178	19.600.921	19.995.901	18.079.014
- subvencije	3.274.689	3.418.897	3.592.977	3.774.521	4.148.205	4.148.205	4.148.205
- transferi	7.008.342	10.867.188	10.746.224	13.229.657	15.452.716	15.847.696	13.930.809
KAPITALNI RASHODI	6.590.141	8.903.502	5.942.077	5.765.074	5.165.283	7.615.093	7.801.278
od čega "Trošak mirovinske reforme"		0	0	0	0	2.449.810	2.635.995
POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE	1.078.749	1.499.178	594.795	733.138	877.100	877.100	877.100
TEKUĆI SUFICIT(+)/DEFICIT(-)	7.136.375	1.569.790	-3.199.629	-3.654.842	-4.576.027	-1.691.586	3.369.558
UKUPNI SUFICIT/DEFICIT	1.256.677	-2.522.039	-1.269.890	-6.646.314	2.152.590	-4.712.779	-1.737.821
kao % BDP-a	0,91	-1,76	-0,81	-4,23	1,27	-2,59	-0,89
UKUPNO FINANCIRANJE	-1.256.677	2.522.040	1.269.890	6.646.314	-2.152.590	4.712.779	1.737.821
UKUPNO OTPLATE	4.294.537	3.563.654	6.638.056	6.596.023	7.440.694	6.157.287	3.973.666
Otplate stranog duga	2.327.759	1.290.941	3.736.896	3.672.729	5.761.944	4.373.527	2.079.998
Otplate domaćeg duga	1.966.778	2.272.713	2.901.160	2.923.294	1.678.750	1.783.760	1.893.668
PRIMICI FINANCIRANJA	3.037.860	6.085.694	7.907.946	13.242.337	5.288.104	10.870.066	5.711.486
NEPODMIRENE OBVEZE	2.100.000	6.368.668	2.348.668	0	0	0	0
STVARNI MANJAK BEZ PRIVATIZ.PRIHODA	...	-12.869.588	-5.449.890	-3.544.622	-10.347.410	-9.912.779	-5.037.821
kao % BDP-a	...	-8,97	-3,47	-2,26	-6,09	-5,45	-2,57
-ukupan transfer HZMO(s troškom mirovinske reforme)	3.837.984	6.312.903	5.100.400	6.635.300	8.230.000	10.972.409	9.621.548
-ukupan transfer HZZO	1.565.885	2.420.506	1.796.617	2.705.995	2.803.742	2.938.242	2.366.173

Tabela 2: MJERE MANJKA/VIŠKA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG PRORAČUNA

		PLAN	REBALANS	PLAN	PROCJENA	
(000 HRK)	1999	2000	2000	2001	2002	2003
1. Ukupni prihodi i potpore	46.356.724	47.030.110	44.017.354	53.007.590	48.060.183	48.925.853
1.1 Tekući prihodi	40.045.873	38.563.499	40.510.614	40.236.590	42.589.183	45.354.853
2. Ukupni rashodi i neto posudbe	48.878.763	48.300.000	50.663.668	50.855.000	52.772.962	50.663.673
2.1 Tekući rashodi	38.476.083	41.763.128	44.165.456	44.812.617	44.280.769	41.985.295
3. Prihodi od privatizacije	6.078.881	8.200.000	3.266.976	12.500.000	5.200.000	3.300.000
4. Stanje neplaćenih obveza	6.368.668	2.348.668	0	0	0	0
5. Međugodišnja razlika u neplaćenim obvezama	-	-4.020.000	-6.368.668	0	0	0
6. Tekući manjak/ višak (2.1. - 1.1.)	1.569.790	-3.199.629	-3.654.842	-4.576.027	-1.691.586	3.369.558
kao % BDP-a	1,09	-2,04	-2,33	-2,70	-0,93	1,72
7. Ukupni manjak/ višak (2. - 1.)	-2.522.039	-1.269.890	-6.646.314	2.152.590	-4.712.779	-1.737.821
kao % BDP-a	-1,76	-0,81	-4,23	1,27	-2,59	-0,89
8. Ukupni manjak/ višak bez privatizacijskih prihoda (7. - 3.)	-8.600.920	-9.469.890	-9.913.290	-10.347.410	-9.912.779	-5.037.821
kao % BDP-a	-5,99	-6,03	-6,31	-6,09	-5,45	-2,57
9. Ukupni manjak/ višak na obračunskom načelu (8. - 5.)	-12.869.588	-5.449.890	-3.544.622	-10.347.410	-9.912.779	-5.037.821
kao % BDP-a	-8,97	-3,47	-2,26	-6,09	-5,45	-2,57

Tabela 3: KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA

(000 HRK)	1998	1999	2000 PLAN	2000 REBALANS	2001 PLAN	2002 PROJEKCIJA	2003 PROJEKCIJA
UKUPNI PRIHODI	65.239.458	67.547.479	71.243.191	66.403.229	76.889.980	71.926.383	74.284.654
TEKUĆI PRIHODI	62.943.293	61.127.073	62.674.330	62.795.939	64.018.430	66.304.833	70.563.104
POREZNI PRIHODI	59.605.800	57.584.289	59.394.878	59.249.748	60.485.991	62.652.827	66.768.586
Porezi na dohodak	4.915.096	4.571.102	3.368.364	4.142.017	3.679.370	3.989.230	4.346.869
Porezi na dobit	2.461.149	2.365.955	2.015.342	1.713.383	1.081.374	1.094.621	1.109.945
Doprinosi socijalnog osiguranja	19.581.029	19.731.903	22.775.093	20.819.791	22.273.239	22.118.038	23.518.113
Porez na promet nekretnina i prava	270.925	246.854	260.604	243.939	263.942	282.682	304.166
Porez na promet proizvoda i usluga	1.972.045	387.922	200.000	151.933	75.000	25.000	0
Porez na dodanu vrijednost	20.228.226	19.829.971	19.934.500	20.728.836	22.014.201	23.577.069	25.368.775
Trošarine (ukupno)	5.896.787	6.160.719	6.978.874	7.613.984	8.070.712	8.456.357	8.933.992
- na naftne derivate	3.169.771	3.432.957	3.773.445	4.446.300	4.487.368	4.829.361	5.257.592
- na alkohol	176.897	168.335	174.465	273.721	267.630	275.659	283.929
- na pivo	277.889	276.782	285.824	405.155	449.202	471.662	497.604
- na bezalkoholna pića	83.182	84.658	89.038	92.078	91.455	96.028	101.310
- na duhanske prerađevine	1.983.435	1.969.920	2.384.479	2.174.586	2.409.245	2.406.303	2.403.365
- na kavu	76.807	77.648	81.213	90.831	83.265	87.428	92.237
- na uvoz automobila	128.806	149.423	180.410	118.720	270.546	275.915	280.957
- na luksuzne proizvode	0	996	10.000	12.594	12.000	14.000	17.000
Carina i carinske pristojbe	4.127.523	4.287.890	3.859.101	3.833.809	3.025.153	3.106.832	3.183.726
Ostali porezni prihodi	153.020	1.973	3.000	2.056	3.000	3.000	3.000
NEPOREZNI PRIHODI	3.337.493	3.542.784	3.279.452	3.546.191	3.532.439	3.652.006	3.794.517
KAPITALNI PRIHODI	2.296.165	6.420.406	8.568.861	3.607.290	12.871.550	5.621.550	3.721.550
- Prihodi od privatizacije	1.432.366	6.078.881	8.200.000	3.266.976	12.500.000	5.200.000	3.300.000
UKUPNI RASHODI I POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE	64.228.568	70.388.170	73.643.381	73.821.174	76.923.562	77.663.288	76.716.858
UKUPNI RASHODI	63.079.733	68.888.992	73.048.586	73.088.036	76.046.462	76.786.188	75.839.758
TEKUĆI RASHODI	56.242.339	60.546.124	66.334.426	66.495.182	70.184.561	70.914.905	69.968.475
Plaće	15.038.344	16.686.157	17.283.763	17.776.857	16.656.286	16.656.286	16.656.286
Ostale kupovine dobara i usluga	15.045.504	14.064.598	16.455.052	15.625.987	15.693.307	15.284.603	14.606.235
Izdaci za kamate	2.026.074	2.227.401	2.647.972	2.719.467	3.624.694	3.537.326	3.882.556
Transferi i subvencije	24.132.417	27.567.968	29.947.639	30.372.871	34.210.274	35.436.690	34.823.399
- subvencije	3.274.689	3.418.897	3.592.977	3.774.521	4.148.205	4.148.205	4.148.205
- transferi	20.857.728	24.149.071	26.354.662	26.598.350	30.062.069	31.288.485	30.675.194
od čega mirovine	15.900.145	18.296.163	19.886.800	19.950.000	22.757.840	23.784.882	22.836.100
od čega Dječji doplatk	998.029	1.090.940	1.091.000	1.221.000	1.460.960	1.510.633	1.565.015
KAPITALNI RASHODI	6.837.394	8.342.868	6.714.160	6.592.854	5.861.901	5.871.283	5.871.283
Tranzicijski trošak mirovinske reforme	0	0	0	0	0	2.449.810	2.635.995
POSUDBE UMANJENE ZA OTPLATE	1.148.835	1.499.178	594.795	733.138	877.100	877.100	877.100
TEKUĆI SUFICIT(+)/DEFICIT(-)	6.700.954	580.949	-3.660.096	-3.699.243	-6.166.131	-4.610.071	594.628
UKUPNI SUFICIT/DEFICIT	1.010.890	-2.840.691	-2.400.190	-7.417.945	-33.582	-5.736.904	-2.432.205
kao % BDP-a	0,73	-1,98	-1,53	-4,72	-0,02	-3,15	-1,24
UKUPNO FINANCIRANJE	-1.010.890	2.840.691	2.400.190	7.417.945	33.582	5.736.904	2.432.205
NEPODMIRENE OBVEZE	5.861.199	9.586.207	3.866.207	1.817.539	1.317.539	567.539	0
STVARNI MANJAK BEZ PRIVATIZ. PRIHODA	...	-12.644.580	-4.880.190	-2.916.254	-12.033.582	-10.186.904	-5.164.666
kao % BDP-a	...	-8,81	-3,11	-1,86	-7,09	-5,60	-2,64

Tabela 4: KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA, KAO % BDP-a

	1998	1999	PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
			2000	2000	2001	2002	2003
Ukupni prihodi i potpore	47,14	47,07	45,38	42,30	45,28	39,54	37,94
Porezni prihodi	43,07	40,13	37,83	37,74	35,62	34,45	34,10
Direktni porezi	19,67	18,76	18,10	17,15	16,08	15,11	14,95
- porez na dohodak	3,55	3,19	2,15	2,64	2,17	2,19	2,22
- doprinosi	14,15	13,75	14,51	13,26	13,12	12,16	12,01
- porez na dobit	1,78	1,65	1,28	1,09	0,64	0,60	0,57
- porez na promet nekretnina	0,20	0,17	0,17	0,16	0,16	0,16	0,16
Indirektni porezi	23,40	21,37	19,73	20,59	19,55	19,33	19,15
- porez na promet	1,42	0,27	0,13	0,10	0,04	0,01	0,00
- PDV	14,62	13,82	12,70	13,20	12,97	12,96	12,96
- trošarine	4,26	4,29	4,45	4,85	4,75	4,65	4,56
- porez na međun.trgovinu	2,98	2,99	2,46	2,44	1,78	1,71	1,63
- ostali porezi	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Neporezni prihodi	2,41	2,47	2,09	2,26	2,08	2,01	1,94
Kapitalni prihodi	1,66	4,47	5,46	2,30	7,58	3,09	1,90
- prihodi od privatizacije	1,03	4,24	5,22	2,08	7,36	2,86	1,69
Ukupni rashodi	46,41	49,05	46,91	47,02	45,30	42,70	39,18
Tekuci rashodi	40,64	42,19	42,25	42,35	41,33	38,99	35,74
plaće i doprinosi	10,87	11,63	11,01	11,32	9,81	9,16	8,51
ostale kupovine dobara i usluga	10,87	9,80	10,48	9,95	9,24	8,40	7,46
plaćanje kamata	1,46	1,55	1,69	1,73	2,13	1,94	1,98
transfери i subvencije	17,44	19,21	19,07	19,35	20,15	19,48	17,79
od čega mirovine	11,49	12,75	12,67	12,71	13,40	13,08	11,66
Kapitalni rashodi	4,94	5,81	4,28	4,20	3,45	3,23	3,00
Posudbe umanjene za otplate	0,83	1,04	0,38	0,47	0,52	0,48	0,45
Tekuci manjak(-)/ višak (+)	4,84	0,40	-2,33	-2,36	-3,63	-2,53	0,30
Ukupni manjak (-)/ višak (+)	0,73	-1,98	-1,53	-4,72	-0,02	-3,15	-1,24

Tabela 5: MJERE MANJKA/ VIŠKA KONSOLIDIRANE SREDIŠNJE DRŽAVE

(000 HRK)	1999	2000 plan	2000 rebalans	2001 plan	2002 procjena	2003 procjena
1. Ukupni prihodi i potpore	67.547.479	71.243.191	66.403.229	76.889.980	71.926.383	74.284.654
1.1 Tekući prihodi	61.127.073	62.674.330	62.795.939	64.018.430	66.304.833	70.563.104
2. Ukupni rashodi i neto posudbe	70.388.170	73.643.381	73.821.174	76.923.562	77.663.288	76.716.858
2.1 Tekući rashodi	60.546.124	66.334.426	66.495.182	70.184.561	70.914.905	69.968.475
3. Prihodi od privatizacije	6.078.881	8.200.000	3.266.976	12.500.000	5.200.000	3.300.000
4. Stanje neplaćenih obveza	9.586.207	3.866.207	1.817.539	1.317.539	567.539	0
5. Međugodišnja razlika u neplaćenim obvezama	-	-5.720.000	-7.768.668	-500.000	-750.000	-567.539
6. Tekući manjak/ višak (2.1. - 1.1.)	580.949	-3.660.096	-3.699.243	-6.166.131	-4.610.071	594.628
kao % BDP-a	0,40	-2,33	-2,36	-3,63	-2,53	0,30
7. Ukupni manjak/ višak (2. - 1.)	-2.840.691	-2.400.190	-7.417.945	-33.582	-5.736.904	-2.432.205
kao % BDP-a	-1,98	-1,53	-4,72	-0,02	-3,15	-1,24
8. Ukupni manjak/ višak bez privatizacijskih prihoda (7. - 3.)	-8.919.572	-10.600.190	-10.684.921	-12.533.582	-10.936.904	-5.732.205
kao % BDP-a	-6,22	-6,75	-6,81	-7,38	-6,01	-2,93
9. Ukupni manjak/ višak na obračunskom načelu (8. - 5.)	-	-4.880.190	-2.916.254	-12.033.582	-10.186.904	-5.164.666
kao % BDP-a	-	-3,11	-1,86	-7,09	-5,60	-2,64

Tabela 6: UKUPNI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE, PROJEKCIJA 2000 – 2003.

(U milijunima kuna)	1998	1999	2000 plan	2000 rebalans	2001 plan	2002 projekcija	2003 projekcija
Unutarnji javni dug	15.048,1	16.782,2	13.984,1	14.579,3	14.819,7	15.689,9	17.126,6
Vanjski javni dug*	21.049,7	29.843,6	34.904,7	39.413,2	39.299,4	44.166,1	45.161,6
Garantirani javni dug	9.527,9	16.423,9	16.423,9	21.599,6	20.779,6	19.979,6	19.179,6
Ukupni javni dug	36.097,8	46.625,8	48.888,7	53.992,5	54.119,1	59.856,0	62.288,2
kao % BDP-a	26,08	32,49	31,14	34,39	31,87	32,91	31,81
Ukupni javni i garantirani dug	45.625,7	63.049,7	65.312,6	75.592,1	74.898,7	79.835,6	81.467,8
kao % BDP-a	32,97	43,9	41,6	48,1	44,1	43,9	41,6

* od 1996. Godine uključen Pariški i Londonski klub

Izvor: HNB, Ministarstvo financija

Tabela 7: IZDANA JAMSTVA OD STRANE REPUBLIKE HRVATSKE

U milijunima kuna	1996	1997	1998	1999	2000	ukupno 1996-2000
Izdana jamstva ukupno:	2.191,02	6.125,53	8.426,35	7.696,16	5.175,61	29.614,66
- financijska	829,78	3.159,38	5.075,73	5.909,60	2.350,18	17.324,67
- činidbena	1.361,24	2.966,15	3.350,61	1.786,55	2.825,43	12.289,99
Aktivna jamstva ukupno:	829,75	2.578,56	6.119,56	6.896,08	5.175,61	21.599,56
- financijska	829,75	1.767,61	3.826,11	5.550,34	2.350,18	14.323,99
- činidbena	0,00	810,95	2.293,45	1.345,73	2.825,43	7.275,56

Tabela 8: PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE, 2000 – 2003.

			PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
(000 HRK)	1998	1999	2000	2000	2001	2002	2003
Ukupni prihod	16.136.761	18.946.291	19.910.108	19.995.934	22.212.840	24.078.565	23.425.710
Doprinosi	11.766.916	12.448.917	14.599.708	13.150.634	13.735.840	12.806.157	13.504.162
- od poslodavaca	5.715.002	6.012.091	7.069.354	5.888.311	6.122.980	5.470.192	5.780.462
- od zaposlenih	5.715.002	6.012.091	7.069.354	6.785.686	7.512.860	6.835.964	7.223.700
- ostali	336.912	424.735	461.000	476.637	100.000	500.000	500.000
Ostalo	570.661	213.282	210.000	210.000	247.000	300.000	300.000
Transferi (redovni)	3.799.184	4.781.092	5.100.400	5.100.400	4.887.000	5.131.350	3.550.418
Transferi - pokriće deficita i obeštećenje umirovljenika		1.503.000	0	1.534.900	3.343.000	5.841.059	6.071.130
UKUPNI RASHODI	16.554.799	19.046.509	20.783.408	20.745.934	23.913.770	24.950.178	24.028.461
Plaće i doprinosi	264.937	303.102	349.850	312.000	312.000	312.000	312.000
Ostale kupovine dobara	328.182	369.221	449.970	387.146	747.146	773.296	800.361
Transferi stanovništvu (mirovine)	15.900.145	18.296.163	19.886.800	19.950.000	20.614.840	21.593.633	20.600.965
o/w Usklađivanje mirovina - obeštećenje umirovljenika				0	2.143.000	2.191.249	2.235.135
Plaćanje kamata	27.517	60.652	63.780	63.780	63.780	70.000	70.000
Kapitalni izdaci	34.018	17.371	33.008	33.008	33.004	10.000	10.000
Ukupni manjak/ višak bez transfera iz proračuna	-4.217.222	-6.384.310	-5.973.700	-7.385.300	-9.930.930	-11.844.021	-10.224.300
Ukupni manjak/ višak s ukupnim transferom iz proračuna	-418.038	-100.218	-873.300	-750.000	-1.700.930	-871.612	-602.752
Ukupni manjak/ višak bez dodatnog transfera	-418.038	-1.603.218		-2.284.900	-5.043.930	-6.712.671	-6.673.882
UKUPNO FINANCIRANJE	418.118	100.217	873.300	750.000	1.700.930	871.612	602.752
STRANO		0	873.300	0	360.000	820.000	0
DOMAĆE	418.118	100.217	0	750.000	1.340.930	51.612	602.752
TROŠAK MIROVINSKE REFORME						2.449.810	2.635.995

Tabela 9: PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE, 2000 – 2003.

			PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
(000 HRK)	1998	1999	2000	2000	2001	2002	2003
UKUPNI PRIHODI	11.550.449	12.649.766	12.889.145	13.109.145	13.687.046	14.555.490	14.633.032
Doprinosi	9.780.995	9.952.541	10.852.162	10.096.566	10.546.352	11.268.502	11.907.651
- od poslodavaca	4.411.445	4.747.281	5.134.984	4.490.206	4.400.274	4.706.132	4.973.063
- od zaposlenih	4.411.445	4.747.281	5.134.984	5.079.762	5.600.348	5.989.621	6.329.353
- ostali	958.105	457.979	582.194	526.598	545.730	572.749	605.235
Ostalo	208.419	288.435	250.988	306.584	336.952	348.745	359.208
Transferi iz državnog proračuna temeljem zakona	968.035	1.343.345	1.755.995	1.755.995	1.739.921	1.799.078	1.863.845
Transferi iz državnog proračuna za pokriće dugova	593.000	1.065.445	30.000	30.000	0	0	0
Ukupno - transferi iz državnog proračuna	1.561.035	2.408.790	1.785.995	2.705.995	2.803.742	2.938.242	2.366.173
UKUPNI RASHODI	11.570.688	12.788.163	12.889.145	13.079.545	14.095.867	14.555.490	14.633.032
Plaće i doprinosi	4.652.226	5.085.169	5.251.369	5.251.369	5.412.061	5.412.061	5.412.061
Ostale kupovine dobara i usluga	4.671.081	5.472.838	5.196.408	5.186.808	5.917.763	6.252.685	6.235.304
Transferi stanovništvu	2.065.482	2.087.387	2.344.727	2.544.727	2.550.043	2.636.744	2.731.667
Plaćanje kamata	12.318	20.536	31.000	31.000	150.000	184.000	184.000
Kapitalni rashodi	169.581	122.233	65.641	65.641	66.000	70.000	70.000
Višak(+)/manjak(-) s ukupnim transferima iz proračuna	-20.239	-138.397	0	29.600	-408.821	0	0
UKUPNO FINANCIRANJE	18.639	138.397	0	-29.600	408.821	0	0
STRANO	37.332	134	0	0	0	0	0
DOMAĆE - depozitne banke	-18.693	138.263	0	-29.600	408.821	0	0
Nepodmirene obveze	3.761.199	3.217.539		1.817.539	1.317.539	567.539	0
Prijeboj				500.000			

Tabela 10: PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE, 2000 – 2003.

			PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
(000 HRK)	1998	1999	2000	2000	2001	2002	2003
UKUPNI PRIHODI	886.375	928.178	990.337	997.837	1.104.108	1.159.332	1.222.253
Doprinosi	831.446	880.920	960.200	960.200	1.057.000	1.109.332	1.172.253
Ostali prihodi	11.897	26.558	12.500	20.000	22.200	25.000	25.000
Transferi iz državnog proračuna	43.032	20.700	17.637	17.637	24.908	25.000	25.000
UKUPNI RASHODI	673.458	843.957	1.150.337	997.837	1.209.328	1.217.342	1.227.308
Transferi stanovništvu	538.389	549.621	710.637	655.000	801.120	801.120	801.120
Izdaci za bruto plaće	56.863	81.372	95.900	100.000	101.500	101.500	101.500
Ostale kupovine dobara i usluga	56.646	186.158	315.060	212.155	275.094	284.722	294.688
Kapitalni izdaci	21.560	26.806	28.740	30.682	31.614	30.000	30.000
Višak(+)/manjak(-) bez transfera iz proračuna	169.885	63.521	-177.637	-17.637	-130.128	-83.010	-30.054
Višak(+)/manjak(-) s transferima iz proračuna	212.917	84.221	-160.000	0	-105.220	-58.010	-5.054
UKUPNO FINANCIRANJE	-212.917	-84.221	160.000	0	105.220	58.010	5.054
STRANO	0	0	160.000	0	0	0	0
DOMAĆE	-212.917	-84.221	0	0	105.220	58.010	5.054

Tabela 11: PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA FONDA DJEČJEG DOPLATKA, 2000 – 2003.

			PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
(000 HRK)	1998	1999	2000	2000	2001	2002	2003
UKUPNI PRIHODI	1.027.033	1.131.524	1.133.500	1.263.500	1.505.560	1.556.749	1.612.792
Prihodi od doprinosa	550.639	8098	0	0	0	0	0
Transferi iz državnog proračuna	475.200	1.122.445	1.132.000	1.262.000	1.505.560	1.556.749	1.612.792
Ostali prihodi	1.194	981	1.500	1.500	0	0	0
UKUPNI RASHODI	1.032.107	1.136.161	1.133.500	1.263.500	1.505.560	1.556.749	1.612.792
Rashodi za dobra i usluge	34.078	45.221	42.500	42.500	44.600	46.116	47.777
Transferi kućanstvima (doplatak)	998.029	1.090.940	1.091.000	1.221.000	1.460.960	1.510.633	1.565.015
Višak(+)/manjak(-) bez transfera iz proračuna	-5.074	-1.127.082	-1.132.000	-1.262.000	-1.505.560	-1.556.749	-1.612.792
Višak(+)/manjak(-) s transferima iz proračuna		-4.637	0	0	0	0	0
UKUPNO FINANCIRANJE	5.074	4.637	0	0	0	0	0
STRANO	0	0	0	0	0	0	0
DOMAĆE	5.074	4.637	0	0	0	0	0

Tabela 12: PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA JAVNOG PODUZEĆA "HRVATSKE VODE", 2000 – 2003.

			PLAN	REBALANS	PLAN	PROJEKCIJA	
(000 HRK)	1998	1999	2000	2000	2001	2002	2003
UKUPNI PRIHODI	1.376.980	1.338.797	1.351.694	1.409.102	1.336.400	1.324.417	1.356.480
Porezni prihodi	125.077	0	0	0	0	0	0
Neporezni prihodi	933.205	929.294	962.700	1.027.700	1.002.700	1.074.117	1.156.180
Kapitalni prihodi	316	302	300	300	300	300	300
Transferi iz državnog proračuna	318.382	409.201	388.694	381.102	333.400	250.000	200.000
UKUPNI RASHODI	1.565.308	1.498.418	1.488.694	1.461.102	1.400.600	1.418.921	1.443.057
Plaće i doprinosi	70.312	80.074	86.000	86.000	88.300	88.300	88.300
Ostale kupovine dobara i usluga	589.266	595.316	665.000	632.252	666.300	689.621	713.757
Plaćanje kamata	34.956	47.072	43.000	44.000	50.000	45.000	45.000
Kapitalni izdaci	870.774	775.956	694.694	698.850	596.000	596.000	596.000
Višak(+)/manjak(-) bez transfera iz proračuna	-506.710	-568.822	-525.694	-433.102	-397.600	-344.503	-286.577
Višak(+)/manjak(-) s transferima iz proračuna	-188.328	-159.621	-137.000	-52.000	-64.200	-94.503	-86.577
UKUPNO FINANCIRANJE	188.328	159.621	137.000	52.000	64.200	94.503	86.577
STRANO	58.607	16.707	-14.300	0	0	0	0
DOMAĆE	129.721	142.914	151.300	52.000	64.200	94.503	86.577

Tabela 13: MEĐUNARODNA USPOREDBA RASHODA KONSOLIDIRANOG SREDIŠNJEG PRORAČUNA PO FUNKCIONALNOJ KLASIFIKACIJI, U % BDP-a

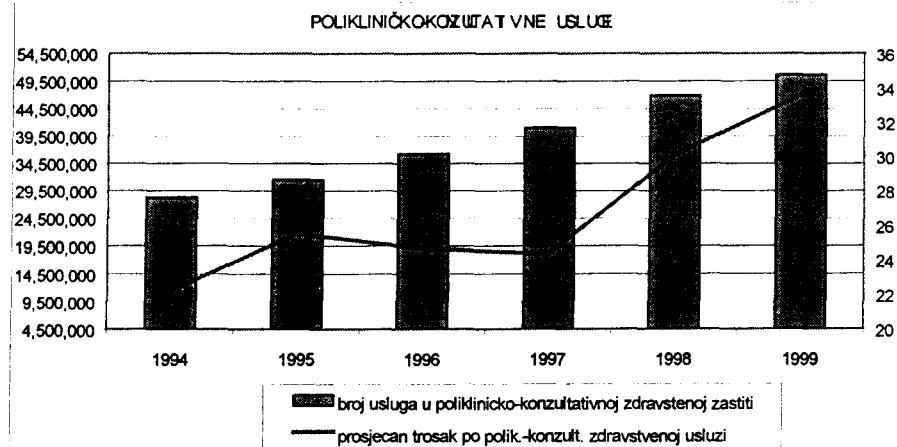
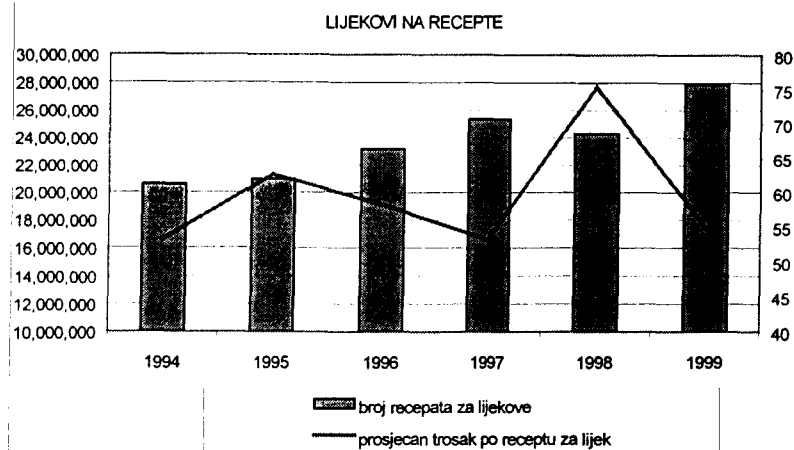
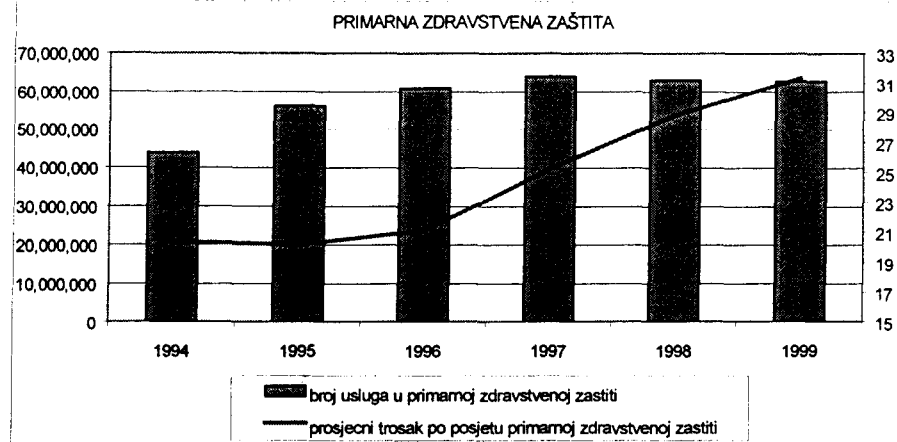
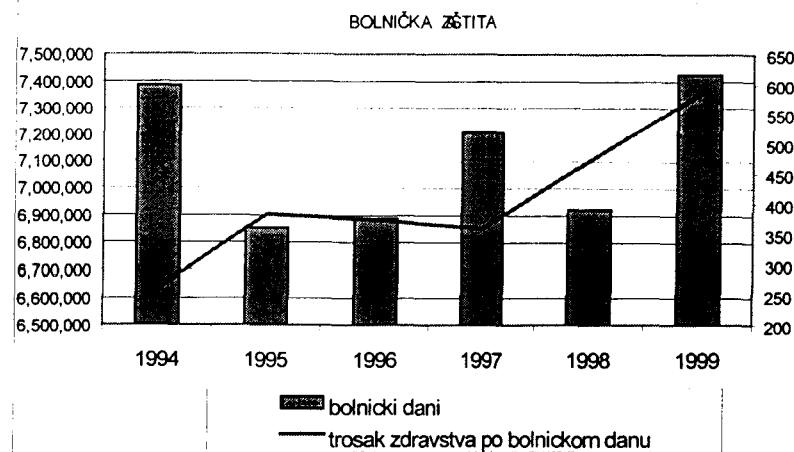
		HRVATSKA					AUSTRIJA		RSKA	
		BDP								
		1994	1997	1998	1999	2000	1994	1997	1998	1999
I	Ukupni rashodi (1.+...+14.)	40,20	43,91	45,58	48,01	46,55	40,98	40,36	39,00	34,97
1.	Opće javne usluge	1,63	1,62	2,22	1,91	1,47	2,34	4,62	3,33	3,13
2.	Poslovi i usluge obrane	8,10	5,19	4,91	3,44	2,68	0,89	0,82	1,17	1,01
3.	Poslovi javnog reda i sigurnosti	2,94	2,96	2,67	2,72	2,62	1,05	1,06	-	-
4.	Poslovi i usluge obrazovanja	2,88	2,88	2,95	3,49	3,62	3,95	3,72	5,25	4,58
5.	Poslovi i usluge zdravstva	5,33	6,19	6,45	7,02	6,40	5,54	5,83	5,91	5,48
6.	Socijalno osiguranje i zaštita	12,25	15,91	16,43	18,53	18,44	18,99	16,94	10,72	9,46
7.	Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	1,10	2,58	2,76	2,14	1,64	1,05	1,03	1,04	1,00
8.	Rekreacijski, kulturni i religijski poslovi i usluge	0,34	0,42	0,40	0,58	0,57	0,33	0,30	0,22	0,24
9.	Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	-	-	-	0,00	0,00	0,01	0,00	0,30	0,37
10.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	0,74	0,49	0,79	0,86	0,96	0,83	0,56	1,46	1,66
11.	Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	0,22	0,56	0,36	0,53	0,40	0,57	0,42	1,12	1,19
12.	Poslovi i usluge prometa i veza	2,78	2,74	2,92	3,68	2,89	1,61	1,27	1,91	1,27
13.	Ostali ekonomski poslovi i usluge	0,30	0,41	0,35	0,43	0,44	0,09	0,08	1,03	0,99
14.	Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	1,58	1,95	2,36	2,66	4,42	3,73	3,71	5,54	4,58

		ČEŠKA			POLJSKA			MAĐARSKA		
		1994	1997	1998	1994	1997	1998	1994	1997	1998
I	Ukupni rashodi (1.+...+14.)	38,76	35,74	35,73	43,86	40,98	39,18	53,45	43,22	43,78
1.	Opće javne usluge	2,41	0,91	0,94	1,64	1,49	1,45	3,20	1,84	2,23
2.	Poslovi i usluge obrane	2,40	1,60	1,69	1,93	1,56	1,50	1,34	1,25	1,00
3.	Poslovi javnog reda i sigurnosti	2,24	1,68	1,60	1,80	1,75	1,70	1,78	1,68	1,67
4.	Poslovi i usluge obrazovanja	4,31	3,76	3,42	3,43	2,42	2,39	3,67	3,80	3,75
5.	Poslovi i usluge zdravstva	6,41	6,23	6,34	3,98	3,97	3,75	2,92	2,45	2,61
6.	Socijalno osiguranje i zaštita	10,81	12,88	12,90	20,60	19,75	18,70	19,66	14,39	13,08
7.	Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	0,45	0,99	0,70	1,38	0,85	0,63	0,86	0,61	0,68
8.	Rekreacijski, kulturni i religijski poslovi i usluge	0,39	0,34	0,32	0,38	0,42	0,39	1,75	0,74	0,78
9.	Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	0,33	0,19	0,17	0,21	0,21	0,18	0,02	0,02	0,02
10.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	0,78	0,79	0,79	0,86	0,73	0,69	2,27	1,32	1,54
11.	Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	1,32	0,08	0,13	0,30	0,17	0,17	0,13	0,09	0,08
12.	Poslovi i usluge prometa i veza	1,88	1,78	1,49	0,85	0,74	0,80	2,72	1,71	1,82
13.	Ostali ekonomski poslovi i usluge	1,02	1,25	2,05	0,22	0,24	0,21	1,95	1,08	1,06
14.	Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	4,02	3,27	3,18	6,27	6,66	6,60	11,19	12,23	13,45

Izvor: za podatke o rashodima Government Finance Statistics Yearbook 1999, IMF

Izvor: za podatke o BDP-u po zemljama International Financial Statistics, October 2000, IMF

Slika 1: KOLIČINSKI I FINANCIJSKI POKAZATELJI KORIŠTENJA USLUGA JAVNOG ZDRAVSTVA

H11.1=
0Vlada-
M:004429